

10210

Esperanto aktuell 2013/5

**GLOBAL
INSIGHT**

**Esperanto-Salono
en la Kastela Muzeo**

**Somera Esperanto-
semajno de ALBE**

**Ministerpräsidentin
informiert sich über
Esperanto**

William Thomas Stead

**Ĉu tradiciaj paperlibroj
aŭ e-libroj pli taŭgas?**

**Deutscher Esperanto-Bund e.V. (D.E.B.)
Germana Esperanto-Asocio r.a. (GEA)**

Amtsgericht Berlin VR 13651 B
www.esperanto.de/deb

**Oficejo, membropriorgado /
Geschäftsstelle, Mitgliederbetreuung:**

Deutscher Esperanto-Bund e.V.
Einbecker Str. 36, 10317 Berlin,
030/69204846-0, faks. -9
gea.ma@esperanto.de

Ĝenerala sekretario / Generalsekretär
Martin Schäffer, deb@esperanto.de

Bankkonto (por membrotizoj kaj donacoj)
/ Bankverbindung (für Mitgliedsbeiträge
und Spenden): Sozialbank Mainz, BLZ
550 205 00, Konto 8603600. Spenden
und Mitgliedsbeiträge für den D.E.B. sind
steuerlich abzugsfähig.

Estraro / Vorstand
Netzpost an / retmesaĝo al
gea.fe@esperanto.de

Die einzelnen Netzpostadressen haben
die Form Vorname.Name@esperanto.de,
soweit nicht anders angegeben.

Prezidanto / Vorsitzender

Sebastian Kirf, Dodo-Wildvang-Str. 4,
26723 Emden, 07000/5473638,
gea.prezidanto@esperanto.de

Vicprezidanto / Stellv. Vorsitzender

Andreas Emmerich, Hauptstr. 42,
64753 Brombachtal, 06063/913714

Trezoristo / Finanzverwalter

Andreas Diemel, Bismarckstraße 168,
47057 Duisburg, gea.tr@esperanto.de,
0203/2964877, Büro: 0211/4566913, Mobil:
0170/2809371, Fax: 03212/2631982

Instruado / Lehrerarbeit

Christof Krick, Günninghauser Str. 11a,
59955 Winterberg, 02981/899557

**Eksteraj rilatoj, gazetara parolisto /
Außenbeziehungen, Pressesprecher**

D-ro/Dr. Rainer Kurz, Plettenbergstr. 19,
70186 Stuttgart, 0163/3873785

Landaj ligoj / Landesverbände

Wolfgang Bohr, Johannes-Kirschweg-Str. 11,
53474 Bad Neuenahr-Ahrweiler, 02641/4885

Europa laboro / Europaarbeit

Felix Zesch, Bornemannstr. 11, 13357 Berlin,
tel. 0371/50349336

Jugendvertreter / GEJ-komisiito

Paul Mätzig, Körnerstr. 48,
04107 Leipzig, 0341/26306067

Germana Esperanto-Junularo /

Deutsche Esperanto-Jugend

Carl Bauer, Scheunenstraße 38, 17139
Malchin, Tel. 01724826569

Komisiitoj / Beauftragte

esperanto.de/deb/beauftragte.html

Gazetara laboro / Pressearbeit

Thomas Sandner, Georg-Boehringer-Weg 17,
73033 Göppingen, 07161/9869392, 0172/
2658027, Thomas.Sandner@esperanto.de
Horst Vogt, Teurerweg 92, 74523 Schwäbisch
Hall, horst.vogt@esperanto.de

Hermann Kroppenber, Broicher Str. 37,
51429 Bergisch Gladbach,
medienecho@esperanto.de

Libroservo / Bücherdienst

D-ro / Dr. Wolfgang Schwanzer,
Pfarrer-Seeger-Str. 9, 55129 Mainz, (vespere/
abends) 06136/46232, Wolfgang.Schwanzer@esperanto.de,
www.esperanto-buchversand.de

Printempa Semajno Internacia (PSI) /

Internationale Frühlingswoche

Wolfgang Bohr, (Adresse siehe unter / adreson
vidu sub „Landaj Ligoj / Landesverbände“),
psi@esperanto.de, www.esperanto.de/psi

Rondojaĝoj / Rundreisen

Lars Sözüer, Realschulstr. 12, 47051 Duisburg,
lars.duisburg@gmx.de

Kontaktadresoj / Kontaktadressen

Julia Noe, Moltkestr. 9,
79098 Freiburg, tel. 0761-42994023,
Julia.No@esperanto.de

Pliaj adresoj / Weitere Adressen

Germana Esperanto-Junularo (GEJ) /

Deutsche Esperanto-Jugend (DEJ)

Einbecker Straße 36, 10317 Berlin,
bero@esperanto.de, www.esperanto.de/gej

Interkultura Centro Herzberg (ICH) /

Bildungszentrum des D.E.B.

Komisiitoj/Beauftragte: Zsófia Kóródy
(instruado), Peter Zilvar (klerigado kaj
kulturo), Grubenhagenstr. 6, 37412 Herzberg,
die Esperanto-Stadt, 05521/5983, Fax -/1363,
esperanto-zentrum@web.de, <http://esperanto-urbo.de>

Germana Esperanto-Instituto /

Deutsches Esperanto-Institut

Prof. D-ro/Dr. Martin Haase, Lehrstuhl für
Romanische Sprachwissenschaft, 96045 Bam-
berg, 0700/54648478, Martin.Haase@uni-bamberg.de, www.martinhaase.de

Germana Esperanto-Biblioteko /

Deutsche Esperanto-Bibliothek

p/a. Karl Heinz Schaeffer, Schulstr. 17,
73432 Aalen, kh.schaeffer@t-online.de

Fondaĵo FAME / FAME-Stiftung

Andreas Emmerich, estraro@fame-stiftung.de
(nur por FAME)

Stiftung Mondo

Hauptstr. 42, 64753 Brombachtal, 030/692048-
460, stiftungmondo@gmail.com,
Bankkonto: 151100004, Volksbank Stuttgart
eG, BLZ 600 901 00. Spenden sind steuerlich
abzugsfähig.

**Aŭstria Esperanto-Federacio /
Österreichischer
Esperanto-Verband**

Postfach 39, 1014 Wien
aef@esperanto.at, www.esperanto.at

Aŭstria Esperanto-Junularo /

Österreichische Esperanto-Jugend

Weissgerberlande 30-36/5/11, 1030 Wien,
aefj@esperanto.at, <http://aefj.esperanto.at>

Esperantomuzeo Vieno /

Esperantomuseum Wien

Palais Mollard, Herrngasse 9, 1010 Wien,
+43/1/53410-731, Postanschrift: Österreichische
Nationalbibliothek, Josefsplatz 1, Postfach 308,
1015 Wien, plansprachen@onb.ac.at, www.onb.ac.at/sammlungen/plansprachen/index.htm

UEA-ĉefdelegitoj kaj perantoj /

**Bundesbeauftragte des Esperanto-
Weltbundes UEA**

Germanio / Deutschland

D-ro / Dr. Wolfgang Schwanzer, Pfarrer-
Seeger-Str. 9, 55129 Mainz, (vespere / abends)
+49/6136/46232, Wolfgang.Schwanzer@esperanto.de

Aŭstrio / Österreich

Leopold Patek, Martinstr. 104/38, 3400
Klosterneuburg, tel., fakso +43/2243/22052,
aon.913548977@aon.at

Esperanto aktuell

ISSN 0942-024 X

32. Jahrgang

Eldonisto / Herausgeber

Deutscher Esperanto-Bund e.V.,
der Vorsitzende (v.i.S.d.P.)

Redaktista teamo / Redaktion:

Stano Marček (Martin/Slovakio),
Yashovardhan, Kolpingstr. 44, 58706 Menden
Kunlaborantoj / feste Beiträger:
Uwe Stecher (Österreich, El la mondo),
Hermann Kroppenber (Medienecho),
Utho Maier (Bibliothek), Peter Zilvar (ICH)

Presejo / Druck

Alfaprint, Martin, Slovakio

Esperanto aktuell kun -kune- havas ses
numerojn jare kaj estas abonebla ĉe KiDiS
(vidu supre) por 18 € (de eksterlando: 24 €) jare.

Esperanto aktuell mit -kune- erscheint
sechs Mal pro Jahr. Abonnierbar bei der
Mitgliederbetreuung (s.o.). Abonnement: 18 €
(Ausland: 24 €) jährlich; für ordentliche
Mitglieder im Beitrag enthalten.

Anoncoj / Anzeigen:

Skribu al / Schreiben Sie an: deb@esperanto.de

Kontribuoj / Beiträge

Bv. sendi viajn kontribuojn (en formato *.doc
a.s.) al ea@esperanto.de, por n-ro 2013/6 ĝis la
15a de novembro 2013. Paperaj kontribuoj nur
esceptkaze, tiam al Yashovardhan (vidu supre).
Senden Sie Ihre Beiträge bitte (im Format *.doc
o.ä.) an ea@esperanto.de, für Nr. 2013/6 bis
zum 15. November 2013. Papierbeiträge nur im
Ausnahmefall, dann an Yashovardhan (s.o.)

Karaj legantoj!

Der Herbst steht vor der Tür, das Grün der Bäume weicht gelben, roten und braunen Tönen. Das Esperanto-Grün aber bleibt und wanderte auch dieses Jahr frisch durch den Herbst bei den ausgebuchten Herbst-Wandertagen über den Moselhöhenweg. Wer beim herbstlichen Wetter lieber zu Hause bleibt, der findet vielleicht Zeit, ein wenig in *Esperanto aktuell* zu schmökern.

Was gibt es Neues aus dem Vorstand? Da wäre zum einen ein neues Angebot im Internet: Unter <http://eo.tel> entsteht gerade ein Kontakt- und Informationsverzeichnis mit allen Ansprechpartnern des Deutschen Esperanto-Bundes und der Deutschen Esperanto-Jugend. Das besondere gegenüber einer „normalen“ Webseite ist hierbei, dass .tel-Webseiten ein eigenes System bilden, das für die Darstellung auf mobilen Geräten optimiert ist. Wer also ein modernes „Schlaufon“ besitzt, kann mit wenigen Bildschirmberührungen durch das Verzeichnis navigieren und z.B. die gefundene Rufnummer per Fingertipp anrufen, ohne diese extra notieren zu müssen. Auch werden unter *eo.tel* bei größeren Veranstaltungen (z.B. dem GEK) die Kontaktdaten der jeweiligen Ansprechpartner hinterlegt - ebenso wie die Adressdaten der Veranstaltungsorte, die dann per Klick auf einer Karte dargestellt werden und per Navigation erreicht werden können. Selbstverständlich lässt sich *eo.tel* auch mit jedem Computer mit Internetzugang nutzen.

„*eo.tel*“ ist Teil der Strategie, Informationen aus dem Verband leichter zugänglich zu machen. Hierzu gehört auch eine weitere Plattform im Internet, die derzeit von den Vorständen aus DEB und DEJ getestet wird und künftig eine leicht zu nutzende Plattform bieten soll, um offene und geschlossene Arbeitsgruppen zu organisieren und die Kommunikation und den Informationsfluss auf einer Plattform zu bündeln. Und schließlich ist da auch noch unsere neue Webseite, die noch an

einigen Stellen eine Baustelle ist und an der noch gearbeitet werden muss. Eine von vielen Baustellen, für die wir engagierte Mitarbeiter aus unserer Mitgliedschaft gebrauchen können. Die Idee eines „Stellenmarktes“ wurde bereits an uns herangetragen, diese werden wir weiter verfolgen.

Ein Blick in die nächste Zukunft: Die Erneuerung und Stärkung der Kommunikationsstruktur soll uns künftige Arbeit erleichtern, zum Beispiel wenn es um Werbeaktionen geht. Zusammen mit der DEJ planen wir für voraussichtlich 24.-26.01.2014 ein „Kreativwochenende“, zu dem an dem Themenfeld „aktive Öffentlichkeitsarbeit und Werbung“ interessierte Mitglieder eingeladen werden, um gemeinsam an einer Strategie zur Stärkung unserer Wahrnehmung in der Öffentlichkeit zu arbeiten. Auch steht noch andere bürokratische Arbeit an: Die Umstellung im Zahlungsverkehr auf SEPA zum 01.02.2014 erfordert derzeit unsere Aufmerksamkeit. Über beide Themen wird in der nächsten *Esperanto aktuell* mehr berichtet. Wer jetzt schon Interesse an dem Kreativwochenende hat, findet auf www.esperanto.de/mitmachen weitere Informationen.

Ihnen allen wünsche ich schöne, goldene Herbsttage und eine kurzweilige Lektüre von *Esperanto aktuell*!

Sebastian Kirf

Vorsitzender des Deutschen Esperanto-Bundes

Enhavtabelo/Inhalt

1 Zsófia Kóródy antaŭ la oficejo de „telc“ (The European Language Certificates), filio de la asocio de la germanaj populaj altlernejoj, kie la 1-an de julio Seán O’Riain, irlanda diplomato, prelegis pri la uzo de Esperanto kiel propedeŭtika lingvo por plifaciligi la lernadon de la irlanda lingvo por anglalingvaj lernantoj.

2 Adresoj / Adressen

3 Germana Esperanto-Asocio:
Karaj legantoj. Enhavtabelo / Inhalt

4-5 Interkultura Centro Herzberg:
Esperanto-Salono en la Kastela Muzeo. 20-jara ĝemelurba jubileo kun festkunveno. Kurse und D.E.B.-Weiterbildungsseminare für jedermann

6-8 El la landaj sekcioj: Ein Sommerfest am 18. August, das öffentliche Interesse und unsere Spendensammlung

9-11 Germana Esperanto-Asocio: Esperanto, klarvido, kaj la lecionoj de la historio. Krause-Wörterbücher jetzt deutlich billiger

12 Bibliotekoj kaj arkivoj: Folge 12: Virtueller Besuch in Archiven

13-14 Aŭstria Esperanto-Federacio: Dulingva edukado de infanoj. Nitobe-simpozio 2013. La pozitivaj efikoj de multlingveco. Kial mi membras en UEA – via opinio. Somera Esperanto-semajno de ALBE

15-16 El la landaj ligoj: Ministerpräsidentin informiert sich über Esperanto

17-18 El la mondo

19-20 El la historio: William Thomas Stead.

21-22 Esperanto en la amaskomunikiloj: Medienecho

23 Kalendaro

24 El niaj someraj Esperanto-lernejoj: Sukcesa BET-49. La 3-a Internacia Junulara Lingvotendaro

25-30 ~~kune~~ – revueto de Germana Esperanto-Junularo: Ĉu tradiciaj paperlibroj aŭ e-libroj pli taŭgas por librumi? Ihr Lieben. So praktisch, dass es keinen Spaß mehr macht. bookcrossing.com. Por e-libroj. *Vojaĝo al Kazohinio* de Sándor Szathmári. FESTO. Nia intervjuo.

31 Europa - Demokratie - Esperanto

32 Fotoj el la festivalo „Somera Festo“ la 18-an de aŭgusto 2013 sur la Esperanto-Placo en Berlin

Esperanto-Salono en la Kastela Muzeo

Fojfoje Esperanto aktuell jam raportis pri kelkaj temekspozicioj. La lasta temis pri „Ŝtonoj kaj pli el la tuta mondo per Esperanto“.

Por Germana Esperanto-Asocio la konstanta Esperanto-salono en la Kastela Muzeo de Herzberg am Harz estas granda sukceso. Ĝi estas la sola konstanta kaj publika loko rilate al Esperanto en Germanio kaj eĉ meze en Germanio.

Ĉe la organizadoj de la temekspozicioj, varbado, ktp. helpas la GEA-Filio por Kulturo kaj Klerigado en Herzberg Harz...la Esperanto-urbo. Dank' al riĉaj materialoj de nia Esperanto-arkivo eblas senprobleme disponigi taŭgajn materialojn por 25 ĝis 30 diversaj temekspozicioj, ĉar ni

kolektis jam dum 40 jaroj multspecajn prezentindajn kulturmaterialojn el la Esperanto-movado

Post inspektado fare de federacilanda muzeodirektoro estis farita favora ekspertizo, ke „Esperanto-urbo“ bezonas publikan ejon en la loka muzeo. Regiona muzea pedagogino multe helpis ĉe praktikaj konsiloj en la jaro 2009 kaj poste. Ekzemple ni devis ŝanĝi kelkajn meblojn kaj anstataŭigi grandan Zamenhof-portreton (grafikaĵon) per alloga oleopentraĵo. Cetere en la unua etaĝo de la muzeo estas komputila informportalo pri la historio de la kastelo kaj la historio de la Welf-dinastio en la angla, germana kaj Esperanto.

La unuan temekspozicion ni preparis okaze de la 150-a naskiĝdatreveno de d-ro L.L. Zamenhof en decembro 2009.

Baldaŭ sekvis ekspozicioj pri „Mondliteraturo en Esperanto“, „Junulara literaturo en Esperanto“, „Esperanto kaj Fervojoj“, ktp.

De oktobro 2013 ni prezentos novan ekspozicion pri „Pontlingvo Esperanto inter la du ĝemelurboj

Herzberg kaj Góra/PL“. Por januaro 2014 ni preparos pro la centjara naskiĝdatreveno de la multtalenta Esperanto-pioniro Joachim Gießner el Herzberg specialan ekspozicion.

Ni ankoraŭ devos prepari belajn varbilojn en diversaj lingvoj por la Esperanto-Salono kun Esperanto-fakekspozicioj. Tio estos bona varbado por Esperanto kaj Germana Esperanto-Asocio.

Krome ni volas instali komputilon kun Esperanto-kurseto kaj informoj pri multaj Esperanto-servoj en Herzberg.

Ekzistas bona ebleco ankaŭ informi pri la publikaj Esperanto-temekspozicioj multajn kultur-servilojn en Germanio. Tio estus senkosta dissemado rilate al Esperanto kaj konstante aperus io pri Esperanto en multaj germanaj gazetoj, kulturbroŝuroj. Ĉu iu povas/volas helpi prizorgi tiun ĉi specialan konstantan informservon?

Krome ni povus krei specialan ĉefpaĝon pri la ekspozicioj kaj argumentoj favoraj al Esperanto.

Ni pensas, ke tio devus esti kunligebla!

A poster titled "Kiel ekzistas Herzberg am Harz - la Esperanto-urbo?" (How does Herzberg am Harz - the Esperanto city exist?). The poster lists various Esperanto-related activities and events, including: "1914 'Zamenhof-akademio' en la ĝardeno ĉirkaŭ la kastelo", "1928 Madriŝa koncerto Hermann Fischer kontraŭ Esperanto kaj ĉiuj aliaj", "1929 Johann Gießner (1873-2002) historiisto de Herzberg, lia ĉi-jara libro pri la kastelo: 'Bilder der Geschichte der Stadt Herzberg am Harz', (Esperanto kaj ĉiuj aliaj)", "1976 Fando de Esperanto-Societo Gießner sur la muzeo en Herzberg. La unua temekspozicio pri la kastelo", "1986 GEA informo: Organigramo pri Esperanto-Filioj en Herzberg am Harz", "2007 25 jara jubileo de la Esperanto-Societo Gießner en la Kastela Muzeo de la Welf-kastelo", "2004 Fando de Interkultura Centro Herzberg (ICH) - la Germana Filio de Germana Esperanto-Asocio (GEA) por Herzberg am Harz, antaŭ la kastelo de la Kastelo de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG)", "2004 Herzberg am Harz kun nova subvencio de Esperanto kaj komputiloj por la kastelo de la Kastelo de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG)", "2005 Desplaco de la kastelo de la Kastelo de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG)", "2007 Agoro de la Kastelo de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG)", "2008 La Germana Filio de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG) en Herzberg am Harz, Germana Esperanto-Societo (ESG) (Herzberg am Harz) (Herzberg am Harz) (Herzberg am Harz)", "2013 La Esperanto-Centro kaj la Kastelo de la Kastelo de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj Esperanto-Societo Gießner (ESG) en Herzberg am Harz".

20-jara ĝemelurba jubileo kun festkunvenoj

La du ĝemelurboj Herzberg am Harz kaj Góra/PL festis komence de oktobro 2013 la dudekjaran jubileon.

Gojige, ke nia pontlingvo Esperanto jam en la oka jaro ludas oficialan rolon. Ĉe la fondkontrakto dum aŭtuno 1993 kune kun la siatempa urba delegacio el Herzberg ankaŭ la konata esperantisto Joachim Gießner partoprenis la fondkunvenon kaj li kontaktis la etan Esperanto-grupeton en nia ĝemelurbo.

En la jaro 2004 ni alparolis nian urbestron Gerhard Walter. Ni prezentis al li kelkpaŝan koncepton por la praktika ekuzo de Esperanto. I.a. urbestro Gerhard Walter kun Peter Zilvar de la Esperanto-Centro veturis al la urba administracio en Góra kaj provis en kelktaga diskutado konvinki la polan partneron. Jam tre baldaŭ venis sepkapa delegacio al Herzberg kaj ni instruis al ili bazan Esperanton dum du semajnoj je niaj kostoj.

Nun ĉiujare okazas ĝemelurba interŝanĝado kune kun lernantoj el ambaŭ urboj, dufoje ĉe Góra kaj jam sesfoje en Herzberg. La lernantoj el ambaŭ urboj dank' al Esperanto amikiĝis, tute sen antaŭjuĝoj. Multaj daŭrigas dumjare la kontaktojn per modernaj retkomunikiloj.

Ĝojiga fakto estas ankaŭ, ke en la Esperanto-grupo Góra estas tri pentristinoj. Imagu, ili preparis pli ol 70 belajn grandformatajn pentraĵojn kaj sendis ilin al Herzberg. De septembro 2013 ili pendas ekz. en la gimnazio, salonoj kaj koridoroj de la urbodomo kaj en la urba biblioteko. Pri la jubilea festo flanke de la urbo kaj Esperanto-Centro ni informos en la venonta numero de *Esperanto aktuell*.

Je komiso de la Esperanto-Centro en Herzberg...la Esperanto-urbo, laŭ interkonsento kun la urbo Herzberg ni mendis ĉe la fama medalisto Peter Götz Güttler grandformatan memormedalon rilate al la dudekjara ĝemelurba jubileo. La teksto ambaŭflanke estas tute en la neŭtrala pontlingvo. Foto: Jubilea medalo (medalflanko kun la blazono de Góra).

Kurse und DEB-Weiterbildungsseminare für jedermann

Lohnende sprachliche und fachliche Weiterbildung: die Esperanto-Bewegung in Deutschland braucht wirkliche Fachleute, z.B. Manager und Esperanto-Lehrer.

Bildungszentrum in Herzberg am Harz

Seit ca. 1998 werden im Bildungszentrum des DEB in Herzberg am Harz...die Esperanto-Stadt regelmäßig Weiterbildungsseminare (Studmodul) angeboten.

Ab 2006 befindet sich hier die DEB-Filiale für Weiterbildung und Kultur. Das ist ein weltweit einzigartiges ständiges Weiterbildungsangebot.

Inzwischen haben wir auch eine beachtliche Fachbibliothek und eine besondere Abteilung mit Lehrmaterialien für viele Bereiche aufgebaut. Das Zentrum ist grundsätzlich ganzjährig erreichbar.

Mitunter wird auch die Fachliteratur ausgeliehen. Für die fachliche Beratung und den Unterricht stehen Zsófia Kóródy, Peter Zilvar, erfahrene und studierte Experten und eingeladene Fachleute zur Verfügung.

Günstige Konditionen

Die Studiengebühren sind niedrig. Mitglieder des Deutschen Esperanto-Bundes erhalten beachtliche Rabatte, Mitglieder der Deutschen Esperanto-Jugend können sogar gebührenfrei an dem Fachstudienprogramm teilnehmen. Wunschgemäß vermitteln wir preiswerte Hotels und Pensionen. Für Schüler und Studenten können wir sehr günstige Übernachtungsmöglichkeiten in einer speziellen Esperanto-Wohnung mit Gemeinschaftsküche im Stadtzentrum anbieten.

Herzberg am Harz...die Esperanto-Stadt liegt in der geografischen Mitte Deutschlands und kann im Stundentakt per Bahn schnell erreicht werden.

Uns gehört der Esperantoplatz! Wir lassen ihn nicht verkommen! Ein Sommerfest am 18. August, das öffentliche Interesse und unsere Spendensammlung

Der Esperantoplatz in Berlin-Neukölln hat seit seiner Namensgebung im Dezember 1991 schon einige Veranstaltungen, auch Feste erlebt.

Das größte war wohl das Drei-Plätze-Fest im Jahr 2007, als der mit EU-Mitteln neu gestaltete Platz der Öffentlichkeit übergeben wurde. Damals war ein Weg angelegt worden, wodurch in der Mitte des Platzes eine Kreuzung entstand an deren Rand die Zamenhof-Eiche mit der Gedenktafel steht und auf der im Straßenpflaster ein hellerer Kreis mit dem Esperantostern darin gestaltet wurde.

Neu ist, dass sich verschiedene am Esperantoplatz Interessierte zu einer Aktion wie „Rede Klartext unter der Zamenhof-Eiche!“ am 18. August dieses Jahres zusammenfanden.

Unter dem Gedenkbaum gab es 13 öffentliche Auftritte und viele Gespräche, die es ermöglichten, Leute und Gruppierungen mit ihren Auffassungen kennen zu lernen. Anwohner, Passanten, Vertreter von Vereinen und Institutionen rund um den Platz, Esperantosprecher, Künstler, Politiker und andere kamen ins Gespräch. Insgesamt beteiligten sich fast 70 Menschen, machten auf den miserablen Zustand des Platzes aufmerksam, suchten gemeinsam nach Lösungen und Ideen und packten zu, um den Platz zu gestalten.

Diese Veranstaltung ermöglichte, erstes Verständnis für die unterschiedlichen Ansätze und Sichtweisen zu entwickeln und Gemeinsamkeiten zu entdecken.

Organisiert hatten das Fest die Esperanto-Liga Berlin und A-Z Hilfen Berlin, unterstützt durch die Galerie bauchhund, die Katholische Kirchengemeinde St.

Richard, die Stadtagenten und das Quartiersmanagement Richardplatz Süd.

Die Performance der Münchner Künstlerin Adler A.F. eröffnete das Programm. Sie zog alle sofort in ihren Bann. Ausdrucksvolle Tanzbewegungen, ein wohlinszeniertes Schreien und Pfeifen und die sich steigenden Ausrufe: Wem gehört die Stadt? Uns gehört die Stadt! Die Zuschauer stimmten mit immer stärkerem Engagement ein, bis es gemeinsam über den Platz schallte: „Uns gehört die Stadt.“

Pfarrer Alois Hofmann, dessen katholische Kirche St. Richard eine Sehenswürdigkeit am Esperantoplatz darstellt, hatte gerade die Heilige Messe zusammen mit dem evangelischen Pfarrer Peter Bäß teils auf Deutsch, teils auf Esperanto zelebriert. Eine öffentliche Führung durch seine 1975 geweihte mit Kunstwerken reich ausgestattete Kirche hatte auch schon stattgefunden.

Jetzt sprach der Pfarrer als erster seine Gedanken aus und meinte, dass „ein Komitee entstehen könnte, das sich um diesen Platz kümmert und vor allem kommunikativ irgendwo nach außen tritt“. Er wünscht sich gepflegtere Grünanlagen und Rücksicht von Seiten derjenigen, „die diesen Platz auch ein Stück bewohnen“, auch nachts. „Ab und zu eine Performance“ hätte er gern. „Als ich meinen 60. Geburtstag feierte, hatte ich natürlich eine Musikkapelle aus meiner Heimat (Franken). Es war im Februar, aber hier auf dem Platz war dann Platzkonzert.“, erzählte er begeistert.

Marco Schulze, Geschäftsführer von A-Z Hilfen Berlin informierte: „Unser Träger hat hier bereits seit 2006 diesen Standort und ist dadurch mit dem Esperantoplatz schon lange verbunden.“ Marco Schulze kennt die Ecke

erst seit Januar und stellte fest: „Deswegen habe ich jetzt die Chance, mit relativ frischen Augen diesen Kiez, die Straße, den Platz anzuschauen, und war erst mal schockiert...“

Unser Träger kümmert sich in erster Linie hier um Mietnotfälle, um Wohnungsnotfälle, um Menschen, die ihre Wohnung verlieren, die in soziale Schieflage geraten, die in Berlin auf der Straße landen oder in Gefahr sind, auf der Straße zu landen. Davon gibt es in Berlin eine ganze Menge... wir von A-Z Hilfen müssen die Entwicklung natürlich mit Sorge betrachten,...

Wir haben gerade ein neues Projekt eröffnet: zum 1.7.: Wohngemeinschaften für junge Leute, 18 Jahre bis 28 Jahre ist unsere Zielgruppe... 21 Plätze in Wohngemeinschaften, wo wir junge Leute aufnehmen können.“

Ronald Schindler, der stellv. Vorsitzende des Esperanto-Verbands Berlin-Brandenburg, hatte mit einigen anderen schon seit 9 Uhr morgens Unkraut gejätet und Müll aufgesammelt und thematisierte das nun in seinem Beitrag, erstaunte dann aber die Zuhörer mit der Information, wo überall in der Welt es Esperantoplätze gibt: u. a. in Österreich, Großbritannien, Schweden, der Schweiz, in Bulgarien und Frankreich. In Deutschland gibt es 5 und in Brasilien sogar 9. Auch in Spanien, in Italien und Holland gibt es Esperantoplätze. „Manche sind nur klein. Dieser hier gehört schon zu den großen wie auch der in Graz, der leider Gottes viel schöner aussieht.“

Der Neuköllner SPD-Vorsitzende Dr. Fritz Felgentreu meinte: „Ich finde es ... ganz toll, dass diese Veranstaltung hier stattfindet und mal wieder das öffentliche Bewusstsein gelenkt wird auf diesen Platz gelenkt wird und dass es verbunden wird von der Esperanto-Liga und von A-Z Hilfen mit so einem bürgerschaftlichen Ansatz, dass man sagt: Wir müssen das hier alle zusammen machen, müssen uns alle zusammen darum kümmern,...“ Besonderen Respekt zollte er der Arbeit von A-Z Hilfen Berlin und bekräftigte: „... dieser gesellschaftspolitische Ansatz,

den Sie da verfolgen, ... passt eben auch mit zu dem Konzept dieses Platzes.“

Seine guten Wünsche zum Gelingen des Festes sprach der Altphilologe Dr. Felgentreu in Latein, dazu bemerkend: „Ich denke, dass man den Gedanken der Völkerverständigung, der sich da im Esperanto ausdrückt, in allen Sprachen versteht.“

Ihre Freude, auf dem Esperantoplatz in Berlin zu sein, und ihre guten Wünsche für das Fest brachte die italienische Esperantosprecherin Alessandra aus Vercelli zum Ausdruck.

Henning Vierck, der Geschäftsführer des Comeniusgartens, ist den Berliner Esperantofreunden gut bekannt. Er war 1992 bei der Pflanzung der Zamenhof-Eiche mit dabei und hatte uns durch den damals gerade entstehenden benachbarten Comeniusgarten geführt. Anknüpfend daran, dass so wie Zamenhof sein Esperanto auch Comenius eine Universalsprache geschaffen hatte, nannte er als Kernsatz von Comenius: „Die Rede ist die Substanz des Friedens.“ und setzte erläuternd fort: „Plätze sind die Orte in einer Stadt, an denen gesprochen wird, das heißt: Es sind eigentlich immer die Orte des Friedens. Dort, wo gesprochen wird, ist Frieden.“

Der Künstler Christoph agi Böhm, seit 7 Jahren Leiter der Galerie bauchhund nahe dem Esperantoplatz, charakterisierte den Platz als „Durchgangsplatz“, als „Lebensader in den Stadtteil und aus dem Stadtteil heraus“. Sein Eindruck: Der Müll wird eher von den Vorübergehenden hinterlassen. „Die hier mit dem Bier sitzen, die kommen morgens mit dem Mülleimer und sammeln den Müll weg und richten sich hier gemütlich ein.“ Für die Pflege des Platzes ist seiner Meinung nach die öffentliche Hand zuständig. Die Vitrine mit dem Informationsplakat zum Esperantoplatz hat er schon gereinigt und repariert.

Wichtig ist ihm: „Der Name Esperanto ist eigentlich die Idee dieses Platzes.“ Das bedeutet, „von Völkerverständigung zu träumen und von Sprache als Möglichkeit des Zusammenlebens.“ Und er erinnerte

daran: „...wir Künstler bieten uns seit langem an, durch ein sichtbares, ein optisches Zeichen diesen Platz auch noch aufzuwerten.“

Nadine Lorenz sprach für die Stadtagenten: „Wir sind ein Umweltprojekt zur Stärkung des Umweltbewusstseins mittels praktischer Maßnahmen. Dieses Projekt startete im Mai, und wir arbeiten eng mit dem Quartiersmanagement zusammen und werden gefördert vom Programm Soziale Stadt.“ Schon im Vorfeld der Veranstaltung hatten sie Pflanzen besorgt, sich um Patenschaften bemüht und sich mit dem Grünflächenamt in Verbindung gesetzt, um den Antransport von frischer Erde und den Abtransport der Abfälle zu organisieren.

Sie fanden viele Helfer, so dass am Ende des Festes ein großer Teil der Grünflächen gepflegt und ein Teil neu bepflanzt war.

„Wir sind immer ein ganz guter Ansprechpartner, wenn es darum geht: Ich würde gern aktiv werden im öffentlichen Raum. Wer kann mir da helfen? Wer kann mich da unterstützen?“ so warb sie.

Aus Emden war der Vorsitzende des Deutschen Esperanto-Bundes auf den Berliner Esperantoplatz gekommen. Er verwies auf das Thema des Esperanto-Weltkongresses in Reykjavik: „Inseln, die sich nicht isolieren“ und knüpfte da an: „Hier am Esperantoplatz geht es jetzt nicht darum, dass ihr alle Esperanto lernt, es geht weiter darum, sich nicht voneinander zu isolieren, sondern sich mit den anderen, die an diesem Lebensraum interessiert sind über die Probleme, über die Wünsche zu verständigen und damit an die Öffentlichkeit zu gehen, so wie es heute hier auch geschieht.“

Mit der Idee, „von den Esperanto-Stunden, die ich ab und zu erteile... die eine oder andere auf diesem Platz unter freiem Himmel durchzuführen und bei der Gelegenheit die Esperanto-Erfahrung der Mitwelt zu erweitern“, schloss Peter Bäß den Reigen der Reden unter der Zamenhof-Eiche ab.

Viel Beifall erhielten der Esperanto-Liedermacher und Sänger Stephan Schneider für seine Lieder mit Gitarrenbegleitung „Ne Multe Pli (Kaj Tiel Plu)“ – „Nicht viel mehr (Und so weiter)“ und „Mi estas nur hom“ – „Ich bin nur ein Mensch“ und die Musikgruppe QUERBEET (KLEZMER & MEHR), die die Pflanzaktion auf dem Platz musikalisch begleitete.

Alle Künstler traten ohne Honorar auf und unterstützten damit das Anliegen der Aktion.

Vierorts in Berlin fallen derzeit Litfaßsäulen mit dem Logo der Aktion „Zerstörte Vielfalt“ auf. Eine Ausstellung auf dem Esperantoplatz im Rahmen dieser Aktion erinnerte während des Festes an den Neuköllner Reformpädagogen und Esperanto-Lehrer Wilhelm Wittbrodt, dessen Reformschulprojekt und Esperantounterricht 1933 beendet wurden.

Wir konnten diese Ausstellung mit Unterstützung des Heimatmuseums Neukölln, des Bundesarchivs und der Enkeltochter Wilhelm Wittbrodts, Frau Dr. Hella Wieland gestalten.

Einiges ist im Zusammenhang mit dem Fest bereits geschehen. Die Vitrine wurde repariert und das Informationsplakat zum Esperantoplatz darin erneuert.

Das Natur- und Grünflächenamt des Bezirks hat das Aufstellen neuer Bänke und die Erneuerung der Barrieren um die Grünflächen veranlasst.

Das freute natürlich auch unseren herzlich begrüßten Ehrengast Frau Eva P. Schmidt, die Tochter von Eva Hoffmann, der Initiatorin der Namensgebung des Esperantoplatzes.

Die Künstlerin Adler A.F. und der Künstler Christoph agi Böhm haben Erfahrung und Ideen und könnten eine künstlerische Aufwertung des Platzes beginnen, wenn unsere Spendenaktion Erfolg hat. Das originelle Jubiläum „111 Jahre Esperanto in Berlin“ wäre 2014 ein guter Rahmen für ein Fest auf dem künstlerisch aufgewerteten Esperantoplatz.

Unterstützen Sie unsere Spendenaktion für die künstlerische Aufwertung des Esperantoplatzes!

Empfänger: Esperanto-Liga Berlin /
Verwendungszweck: „Spende Esperantoplatz“
IBAN: DE38100100100070550102

/ BIC: PBNKDEFF100 (Berlin)
Bank: Postbank Kontonummer: 70550102
(Postbank Berlin) 7 BLZ: 10010010

Schauen Sie auch auf die Seiten des Esperanto-Verbands Berlin-Brandenburg mit den Informationen zu den Aktionen rund um den Esperantoplatz: <http://www.esperanto.de/bb/esperantoplatz-aufwerten/>!

Fritz Wollenberg

Esperanto, klarvido, kaj la lecionoj de la historio

Sekvas mallonga versio de la festparolado, kiun prof. Humphrey Tonkin el Usono prezentis dum la 90a Germana Esperanto-Kongreso en Nurenbergo. Ĝi estas ankaŭ pliprofundigo de pluraj el miaj ideoj, kiujn mi prezentis dum mia kongresmalferma saluto (vidu *Esperanto aktuell* 2013/3, p. 8), kvankam ambaŭ mesaĝoj sendepende naskiĝis. Espereble ili plifortigu reciproke sian efikon.

Rudolf Fischer

Tiu ĉi eta parolado estas vere meditado – pri la grado ĝis kiu la malnovaj argumentoj por Esperanto plu validas, kaj la grado ĝis kiu ni devas reipensi nian pasintecon por pli bone fronti nian estontecon. Ĝi estas meditado ankaŭ pri la respondecoj, kiuj akompanas esperantistecon, kaj kiel plenumi tiujn respondecojn. Ĝia celo ne estas doni respondojn, kvankam kelkajn ĝi proponas, sed provoki diskutojn. Ĝia baza premiso estas, ke Esperanto frontas krizon, kaj ke ni niavice devas malnodi tiun krizon. [...]

La rolo de Zamenhof

[...] Hodiaŭ ni ofte parolas pri la Zamenhofs lingvo kaj pri la lingvo de Zamenhof. Ni insistas, ke la spirito de Zamenhof ankoraŭ animas la lingvon. El historia vidpunkto ni pravus: la lingvo ja originis ĉe Zamenhof. La celoj de Zamenhof, precipe la nocio de “interna ideo”, ja ankoraŭ ligiĝas al niaj imagoj pri la lingvo, kaj ni ofte citas tiujn fruajn ideojn pri la lingvo kaj la movado en niaj argumentoj por Esperanto.

Kiam miaj kolegoj en la Akademio de Esperanto pridiskutas iun punkton de gramatiko, ilia unua demando estas, “Kion Zamenhof faris? Kion ni povas trovi en liaj verkoj? Kion li farus se li frontus similan problemon?” [...]

Sed tiu lojaleco, kvankam nepra, ankaŭ havas siajn negativajn aspektojn: ĝi foje tenas nin tro forte ne nur al la lingvo de Zamenhof sed al la idearo de Zamenhof, al la senpensa respekto de lia memoro, al la nocio, ke, eĉ post sia morto li gvidas niajn pensojn kaj agojn.

La ĝusta pritakso de Zamenhof

[...] paroli pri la lingvo de Zamenhof, pri la Zamenhofs lingvo, estas je unu grava vidpunkto erare. Ĝi estas la lingvo de Zamenhof nur en la senco, ke ĝi komenciĝis ĉe Zamenhof, ne ke ĝi estas posedata de Zamenhof. La lingvo apartenas al ĝia kolektivo. Ĝia forto kuŝas en tio ke ĝi ne estas Zamenhofs.

Kaj se la Akademianoj demandas, “Kion diris Zamenhof?”, ili devus (kaj foje faras) ankaŭ demandi, “Kion la komunumo diras? Kiel oni efektive uzas hodiaŭ la lingvon?” La nuna uzo estas ŝlosila, la Zamenhofs historia. [...] Ne. La lingvo Esperanto estas la lingvo, kiun ni ĉiuj parolas – kune kun siaj mankoj kaj siaj gloroj, siaj klaroj kaj siaj malklaroj. Lingvoj povas ŝanĝiĝi, eĉ devas ŝanĝiĝi, laŭ la opinioj kaj observoj de lingvistikaj fakuloj; sed la komunumo ilin ŝanĝas, ne iu Akademio, iu vortaristo, aŭ iuj utopiaj adeptoj, kiuj volas reiri denove al la komenco. [...] La socia kunteksto de la lingvo hodiaŭ estas alia ol ĝi estis en la epoko de ĝia kreinto. [...]

La postzamenhofs lingvo

[...] la lingvo de hodiaŭ estas tuj kunfandita de la Esperanto-komunumo, de la parolantaro kaj uzantaro de la lingvo tra pli ol cent jaroj. La granda plimulto de la vortoj hodiaŭ uzataj inter esperantistoj, la granda plimulto de la radikoj en Plena Ilustrita Vortaro, ne estas vortoj de Zamenhof, sed vortoj kreitaj de aliaj laŭ la iama Zamenhofs skemo.

Kiam ni uzas la vorton “Esperanto” hodiaŭ, ni ne tuj pensas pri Doktoro Esperanto, sed pri plene funkcia moderna lingvo kies nomo hazarde estas Esperanto [...]

La postzamenhofa movado

Same kiel la lingvo ne plu estas pure Zamenhofa lingvo, la movado ne estas Zamenhofa movado. Ni vivas hodiaŭ en mondo, kie la argumentoj de la fruaj jaroj apenaŭ plu aplikiĝas. Jes, estas frapaj similecoj, sed la diferencoj estas profundaj, Denove ni trairas periodon de rapida teknologia progreso, ĉi-foje elektronika. Denove tiuj ŝanĝoj ŝanĝas la homajn rilatojn. Denove tiu progreso estas samtempe liberiga kaj kateniga, morale neŭtrala, kaj enkonduka ĉu al bono ĉu al malbono.

[...] se temas pri Esperanto kaj ĝia estonteco, la problemo nuntempa ne estas tio, ke la homoj ne kapablas interkompreniĝi lingve, sed ke tiu interkompreniĝo iras malĝustan vojon, en kiu certaj homoj ĝuas avantaĝojn kaj aliaj ne. La demando hodiaŭa ne estas lingva interkompreniĝo sed lingva egaleco kaj lingva demokratio. [...]

Argumentoj por Esperanto, kiuj ne plu funkcias

La argumento, ke Esperanto estas ilo kiu fine forigos miskomprenojn inter la homoj apenaŭ plu validas. Jes, oni povus aserti, ke homoj, kiuj antaŭe ne havis komunan lingvon, povus komunikiĝi se ili lernus Esperanton. Sed oni ne bezonas Esperanton por tion fari: ĉiu ajn lingvo atingus saman rezulton.

Oni povas argumenti, ke Esperanto estas pli facile lernebla ol ĉiu alia lingvo – sed tio validas nur en situacio, en kiu oni havas egalecon de lingvoj kaj konsideras ilin en izolo. [...] Sed se la elekto estus inter Esperanto kaj la angla, tiu decido estus multe pli malfacila. [...]

La angla fariĝis tiel akceptita parto de la internacia vivo, ke ĝi iom post iom forfloras de sia ankrujo en la anglalingvaj landoj: ĝi rapide ludas la rolojn de tiu interlingvo, tiu internacia komunikilo, kiun ni en niaj koroj rezervis por Esperanto. [...]

Estas inter ni homoj, kiuj protestas, ke ne havas sencon, ke esperantistoj ataku la anglan lingvon. “Ni ne kontraŭas la anglan lingvon,” ili diras. “Ni kontraŭas la lingvan malegalecon” Nu, jes; sed la progreso de la angla lingvo kiel internacia komunikilo estas en si mem ekzemplo de tiu malegaleco. Tio kion oni eble ne rimarkas, estas la simpla fakto, ke la angla lingvo jam delonge forprenas rolojn de la aliaj lingvoj kaj subfosas tiujn lingvojn. [...]

Reformi la argumentojn

[...] Ni ne povas haltigi la antaŭeniron de la angla lingvo; fakte ni laŭ niaj diversaj manieroj profitas el ĝi. Sed ni ja povas atentigi niajn kolegojn kaj niajn

konatojn, ke tiu pozitivo por la komunikado, nome la utiligo de unusola lingvo, nome la angla, havas ankaŭ sian gravan negativon. Ĝi ne nur estas malegaleca, sed ĝi fakte subfosas la sendependan ekziston de aliaj lingvoj: ĝi minacas la lingvan diversecon en ties pozitiva senco. Se ni kredas, ke en niaj diversaj lingvoj kuŝas parto de nia identeco, kaj ke la lingva diverseco estas ne simple obstaklo al la interkompreniĝo sed ankaŭ pozitiva esprimiĝo de la homa bunteco, ni havas certan devon atentigi pri la minaco, kiun prezentas la angla lingvo al tiu bunteco. [...]

En tiu senco, Esperanto ja prezentas alternativon, eĉ se tiu alternativo prezentas grandajn defiojn al ni esperantistoj. Ĉefe ĝi prezentas manieron protesti la nunan facilaniman akcepton de la universalaj benoj de la angla lingvo, eĉ se ni estas devigataj certagrade akcepti ĝin. Amantoj de la natura ĉirkaŭaĵo, malgraŭ nekonvinko pri la nuna politiko, normale ne forlasas la bazajn strukturojn de la moderna kunvivado – sed ili rilatas al tiuj strukturoj pli kritike; ili serĉas alternativojn; ili studas la sistemon por klopodi ĝin ŝanĝi. Ni same rilatu al la angla lingvo. Simpla obstina ĉiukosta konservado de multlingvismo ne sufiĉas en nia moderna interplektita mondo (kaj ĉiukaze ne sukcesos), sed etika aliro al alternativoj al multlingvismo estas esenca.

Kion, do, la esperantistoj faru?

Unuavice, ni ne simplanime argumentu, ke Esperanto prezentas vivteneblan alternativon al la angla lingvo, ke ĝi fariĝu la monda lingvo. Tiun batalon ni jam perdis. Aliflanke ni ja argumentu, ke lernado de Esperanto prezentas alternativan aŭ aldonan manieron pritrakti niajn internaciajn kontaktojn. Pro sia etiko de egaleco, kaj pro la praktiko de tiu egaleco, ĝi ebligas specon de

interkomunikado pli personan, pli aŭtentikan, ol kutime eblas per la angla.

Duavice, ni ne argumentu, ke Esperanto estas projekto, kiu promesas al la mondo novan harmonion. La politikologoj jam montris, ke oni povas egale multe disputi per komuna lingvo ol per diversaj lingvoj. Ni montru al ĝi kiel al moderna realaĵo – vivanta lingva komunumo al kiu oni povas aliĝi. Pacama jes, packrea ne.

Triavice, ni konsciu, ke la varbado, la konvinkado, estas esenca parto de nia laboro. Ekzistis en la deknaŭa jarcento fama sekto usona, la Sinskuantoj, the Shakers, kiu portis tiun nomon ĉar ili diservis dancante. Ili malpermesis al si seksajn rilatojn. Rezulte, la sola maniero trovi novajn anojn estis per varbado. La Sinskuantoj trovis fruajn adeptojn, sed iom post iom iliaj rangoj ŝrumpis, ĝis fina estingiĝo antaŭ kelkaj jaroj. Nu, ne ekzistas malaprobo de seksaj rilatoj inter esperantistoj, almenaŭ laŭ mia scio, kaj mia kono de la Ĝenerala Regularo de UEA; kaj ja ekzistas denaskaj esperantistoj – sed esence ni estas en la situacio de la Sinskuantoj. Aliaj parolkomunumoj sin reproduktas; nia parolkomunumo sin tenas viva per konvinkado.

Apenaŭ necesas emfazi, ke “Get real!” aŭ ties Esperanta ekvivalento, estu nia devizo. Ni devus dediĉi multe pli da atento al la varbado de esperantistoj, la kultivado de novaj esperantistoj, kaj la lernado kaj instruado de Esperanto. En tiu rilato, la program Lernu! estas bona ekzemplo – kaj la laboro de ESF ĉirkaŭ la lernigo de Esperanto, laŭ plej diversaj programoj, estas esenca. Sed demandu vin sobre: Kion vi faris lastatempe por konvinki homojn lerni Esperanton?

Kvaravice, ni konsciu, ke ni mem havas respondecon dediĉi pli da energio al la vivtenado de nia lingvo mem. Min konsternas la malalta nivelo de scio de Esperanto flanke de multaj eĉ aktivaj esperantistoj. Kiom da novaj

vortoj vi lernis hodiaŭ? Kiom da komplikaj konversacioj vi partoprenis? Kiom da paĝoj legis? La elektronikaj kanaloj faciligas la lernadon de Esperanto, sed ili ne faciligas la perfektigiĝon, en la senco, ke eĉ plej balbutaj esperantistoj povas elturniĝi en simplaj interkomunikaj retaj. Memoru: ni ne havas denaskajn parolantojn (almenaŭ ne en signifa kvanto). Aliaj minoritataj komunumoj naskas siajn parolantojn; ni plejparte ne. La etiko de esperantisteco postulas, ke vi pli bone lernu la lingvon, pli ofte utiligu ĝin, kaj pli ofte ebligu tiun uzadon al aliaj.

Kaj kvine kaj ĉefe, ne konvinkiĝu de sentimentalaj argumentoj pri la beleco de Esperanto, pri la geniececo de ĝia fondinto, pri la paco kaj amikeco. Tiuj kompensoj venas post la diligenta laboro por la lingvo, post la serioza analizo de la situacio de Esperanto kaj la konduto laŭe. La fakto, ke ni kunvenas ĉi tie kaj ke ni festas interalie la unuajn jarojn de Esperanto antaŭ 125 jaroj -- la fakto ke la nombro de ĉeestantaj kongresanoj proksimume egalas al la nombro de jaroj de la ekzisto de la lingvo -- estas pruvo pri la ĝisnuna eltenkapablo de Esperanto, sed ĝi nenion pravas pri la estonteco. Esperanto pluvivos ne per via kontento sed per via malkontento kaj deziro pliboniĝi.

Zamenhof parolis pri espero. Espero ne estas esprimo de kontento, sed esprimo de malkontento kaj la deziro pliboniĝi. En tiu senco nia nuna postzamenhofa movado tamen estas zamenhofa, nia postzamenhofa lingvo tamen havas siajn radikojn ĉe Zamenhof. Kaj, parolante pri radikoj: se Zamenhof kreis radikojn (en ambaŭ sencoj), kaj se ni, per nia propra lingva kreemo, aldonis multoble al tiuj radikoj, estas nia aparta tasko aldoni (por tiel diri) al tiuj radikoj la kompletigojn, kiuj faras el radikoj vortojn – kiuj faras el radikoj signifon.

Humphrey Tonkin

Krause Wörterbücher jetzt deutlich billiger

Mit einer freudigen Nachricht kann der Esperanto-Buchversand aufwarten. Mit Wirkung zum 5.9.2013 hat der Helmut Buske Verlag aus Hamburg angekündigt, dass er die Ladenpreise für die Wörterbücher von Erich-Dieter Krause drastisch senkt.

So kostet das Große Wörterbuch Deutsch-Esperanto nur noch 68,00 Euro statt vorher 128,00 Euro. Der Preis für das Große Wörterbuch Esperanto-Deutsch wird von 42,00 Euro auf 29,90 Euro gesenkt.

Der Buske-Verlag ist einer der wenigen Verlage in Deutschland, die auch „kleinere“ Sprachen in ihrem Programm anbieten. Er erreicht zwar bei weitem noch nicht die Angebotsbreite, die der frühere Verlag Enzyklopädie in Leipzig bot. Er hat aber mit der Esperanto-Grammatik von Dirk Willkommen immerhin drei Esperanto-Bücher in seinem Angebot. Dr. Wolfgang Schwanzer, der Inhaber des Esperanto-Buchversands, begrüßt daher die Preissenkung: „Der Verlag erhofft sich dadurch eine deutliche Absatzbelebung und die Esperantisten sollten sich diese Gelegenheit, hervorragende Bücher zu einem günstigen Preis zu erwerben, nicht entgehen lassen.“ Die Bücher sind zu beziehen bei www.esperanto-buchversand.de

Welt der Bücher und Zeitschriften – Esperanto und andere Plansprachen Aktuelles, Wissens- und Bedenkenswertes aus der Deutschen Esperanto-Bibliothek Aalen

Folge 12: Virtueller Besuch in Archiven

Als Dienstleistungseinrichtung des Bundes soll das Bundesarchiv primär Wissen bereitstellen, Quellen erschließen und das Geschichtsverständnis fördern. Diese Leistung erbringt es, indem es die Zeugnisse zur neueren und neuesten deutschen Geschichte als Archivgut sichert und jedermann zugänglich macht. Es geht dabei nicht nur um Archivgut (ziviler und militärischer Art) unseres Staates und seiner Vorgänger, sondern auch um Material privater Herkunft.

Wie und wodurch kann das Bundesarchiv dies gewährleisten?

- Natürlich bedarf es dazu erst mal einer Entscheidung über den bleibenden Wert des potenziellen Archivguts.
- Dann muss das gesamte Material auf Dauer erhalten werden, indem es sachgerecht gelagert, gegebenenfalls konservatorisch behandelt und bei Bedarf auch restauriert wird.
- Erscheint es ratsam und notwendig, erfolgt zu seinem Schutz auch eine Mikroverfilmung oder Digitalisierung.
- Auch in elektronischer Form entstandenes Material soll dauerhaft gesichert und zugänglich gemacht werden.
- Erst gute Erschließung des Archivguts gewährleistet umfassenden und schnellen Zugang zu den Quellen.

Kurz, das Bundesarchiv als Dienstleister für Bürger, Gesellschaft, Parlamente, Behörden, Gerichte, Wissenschaft, Wirtschaft und Medien betreut seine Nutzer sachkundig und öffnet ihnen den Weg zu den Quellen.

Im Interesse aller deutschen Esperantisten müsste es sein, dass wichtige Archivalien der Plansprachenbewegung dabei mit eingeschlossen sind. Auch wichtige Privatnachsätze gehören dazu, und die Aufgabenbeschreibung des Bundesarchivs kommt uns da sehr entgegen: „Das Bundesarchiv sammelt auch schriftliche Nachlässe von bedeutenden Personen, Unterlagen von Parteien, Verbänden und Vereinen mit überregionaler Bedeutung sowie publizistische Quellen. Nichtstaatliche Überlieferung gelangt durch eine aktive Erwerbs- und Übernahmepolitik ins Bundesarchiv. Über definierte Sammlungsprofile wird festgelegt, welche Nachlässe und welches Sammlungsgut oder Verbands- und

Parteienschriftgut das staatliche Archivgut sinnvoll ergänzen.“

Wollen wir wissen, was bereits archiviert ist, bietet sich der umfangreiche Netzauftritt des Bundesarchivs¹ an. – Probieren wir also einfach mal, was die *Suchmaschine ARGUS*² (= ArchivGutSuche) findet, die eine übergreifende Suche in Beständeübersicht sowie allen verfügbaren Online-Findmitteln einschließlich Digitalisaten des Bundesarchivs bietet!

Also frisch ans Werk! – Naiv gebe ich nur mal das Stichwort „Esperanto“ ein, starte die Suche ... und im Hui habe ich mehr Ergebnisse, als mir lieb sind. Das

war natürlich nicht ernst gemeint; es ist ja sehr erfreulich, wenn sich so viele Fundstellen ergeben: „**Die Suche ergab 717 Treffer in 103 Gliederungspunkten auf 6 Seiten.**“

Gleich mal ein paar Stichworte (in völlig subjektiver Auswahl):

Joe Heydecker *1916-1997* war Fotograf und Journalist, im Zweiten Weltkrieg u. a. Mitglied der Propagandakompanie 689, nach 1945 für Radio Munich tätig, Berichterstatter beim Nürnberger Prozeß, 1954 Redakteur der Münchner Illustrierten, 1955 stellv. Chefredakteur der Deutschen Illustrierten, 1960 Auswanderung nach Brasilien, 1986 Umzug nach Wien. Im Archiv Koblenz findet man neben Materialsammlungen mit eigenen Ausarbeitungen auch eine Abteilung Sprachen (Signaturen N 1486/145 und N 1486/146). Dort gibt es auch Material zu Esperanto (neben anderen Plansprachen wie Tule/Tulo, IALA, Interlingua, ELE, Universal language, ILE).

Im Archiv in Berlin-Lichterfelde sitzt die SAPMO (Stiftung Archiv der Parteien und Massenorganisationen der DDR im Bundesarchiv). Sie besitzt unter Signatur NY 4604 den Nachlass (österreichisch: Vorlass) von *Detlev und Wera Blanke*.

Das führt uns direkt zu einer weiteren Recherchemöglichkeit, der **Zentralen Datenbank Nachlässe**, die dazu eine eigene Suchmaschine offeriert. Diesem Thema wird sich dann Folge 13 im nächsten Heft widmen.

Utho Maier

1) www.bundesarchiv.de/recherche/index.html.de
2) startext.net-build.de:8080/barch/MidosaseARCH/search.htm ist zugegebenermaßen nicht immer gleich gut erreichbar, aber man kann auch den Direkteinstieg über www.bundesarchiv.de/recherche/index.html.de versuchen! Bildquelle: Werbeblatt „flyer/ba_flyer_argus_dt_3__dez2011.pdf“ des Bundesarchivs

Dulingva edukado de infanoj

La gazeto „Oberbayerisches Volksblatt“ klarigis la funkcion de lingvolernado de infanoj kun diverslingvaj/dunaciaj gepatroj kaj kiel la ĉirkaŭaĵo influas la evoluojn de „forta“ kaj „malforta“ lingvoj.

Ekzemple la 100-jara dulingva edukadprincipo de la franco Jules Ronjat „unu rilatpersono, unu lingvo“ daŭre montras sian kvaliton. Laŭ tio estu unu rilatpersono, ekzemple patr/ino, ekskluzive per unu lingvo kun la infano. La akiro de dua lingvo por infanoj havas longan tradicion, ekzemple estis antaŭ la Unua Mondmilito vaste ŝatate en la aristokrata kaj grandburĝa tavoloj lernigi la Francan al siaj infanoj. Pro tio Francio sukcese eksportis pedagogojn kaj instruistojn. Por infanoj de ne-germanlingvaj gepatroj nuntempe gravas, ke okazas intensiva kontakto kun la komunuma lingvo de la ĉirkaŭaĵo por firmigi la duoblan lingvoscion.

(Fontoj: www.ovb-online.de kaj Verein Deutsche Sprache, Infobrief)

Nitobe-simpozio 2013

Disvastiĝo de la angla kiel instrulingvo en pluraj landoj estis la temo de la ĉi-jara Nitobe-simpozio, kiu okazis en Rejkjaviko.

La lastaj jaroj estas markitaj per sentebla kresko de la kvanto de kursoj kaj programoj ĉu tute ĉu parte en la Angla – la respondo al la grandiĝanta movebleco de studentoj kaj la kreskanta intereso de universitatoj pri internaciaj pritaksoj, kio igas diversajn tipojn de universitatoj tra la mondo konkurenci por rimedoj, ĉefe esplorsubvencioj, kaj por altiĝi prestiĝon. La simpozion financis ESF (Esperantic Studies Foundation), kun aldona subteno de la eldonejo John Benjamins. La simpozio okazis sub la aŭspicioj de la Instituto Árni Magnússon por Islandaj Studoj, la Konsilio de la Islanda Lingvo, kaj la Instituto Vigdis Finnbogadóttir por Fremdaj Lingvoj. „Dum la uzo de ununura lingvo en supera edukado evidente faciligas la fluon de informo internacie, ĝi privilegias iujn homojn kaj malavantaĝigas aliajn, kaj ofte ĝin antaŭenigas akademia prestiĝo, pli ol akademia elstareco“, komentis Humphrey Tonkin (Usono). La Nitobe-seminarioj estas

nomitaj honore al Nitobe Inazo (1862-1933), Japana diplomato de la 1920aj jaroj, kiu pioniris la serĉon por internacia lingva interkompreno.

(www.esperantic.org)

La pozitivaj efikoj de multlingveco

Laŭ studaĵo de Kanada-Usona esploristaro, kiu estas publikigita en fakmagazinoj (*Trends in Cognitive Sciences, Neurology*) dulingveco prokrastas la simptomojn de demenco.

Per la uzado de du lingvoj certaj cerbarealaj ŝajnas esti pli bone ligitaj kaj ke ekzistas „mentala rezervo“, kiu kompensas domaĝojn demenc-kaŭzitaĵojn, kiel ekz. perdon de rememorigo kaj konfuzecon por tri ĝis kvin jaroj. La esploristoj konjektas, ke la daŭra ŝanĝo inter du lingvoj progresigas intelektan flekseblecon. La protekta efiko estas des pli forta, ju pli frue kaj bone estas regata la dua lingvo. Sed la efiko ankaŭ estiĝas, se la dua lingvo estas lernata en pli alta aĝo.

(www.neuronation.de, scinexx.de, www.welt.de kaj Verein Deutsche Sprache, Infobrief)

Kial mi membras en UEA – via opinio

En la lastaj numeroj ni prezentis ĉi tie la opiniesprimojn de kelkaj UEA-membroj, kial ili estas subtenanta parto de la Universala Esperanto-Asocio – la plej granda kaj plej internacia organizo por Esperanto – kiu memkompreneble bezonas membrojn por plenumi siajn taskojn je monda nivelo.

Nun tre interesas nin Via opinio pri membreco, bezono de asocioj, alternativoj, kampanjoj por membro-varbado. Simple skribu al aef@esperanto.at. Unudirekta strato eble pretigas bonan, trankvilan parkejon, sed sammaniera komunikado gvidas nenien. Do Viaj kontribuoj, opiniesprimoj kaj kunlaboro ĉiam estas bonvenaj kaj necesaj. Estas Via lingvo, Via gazeto, Via organizaĵo.

Sommer-Esperanto-woche der ALBE

Dieses Jahr veranstaltete die ALBE (Aŭstria Ligo de Blindaj Esperantistoj, gegründet 1962) eine Sommer-Esperantowoche in Stubenberg (Steiermark). 14 Personen aus Tschechien, Deutschland und Österreich nahmen daran teil.

Stubenberg befindet sich in der Nähe von Hartberg, das Klima ist sehr angenehm und warm. Der Stubenbergsee ist ein künstlich geschaffener See; in unserer Woche war die Temperatur des Wassers 29 Grad Celsius.

Unsere Gruppe reiste am Montag, den 5. August, während des Tages oder am Abend an. Das Hotel des steirischen Blindenverbandes ist sehr groß, die Zimmer sind sehr gut eingerichtet und die Verpflegung ist ausreichend.

Nach der Ankunft versammelte sich die Gruppe im Speisesaal, aß und nachher wurde geplaudert und man lernte sich kennen. An den folgenden Tagen besuchten wir am Vormittag den Esperantokurs.

Das Ehepaar Jelínek aus Tschechien bereitete einige Themen zum Diskutieren vor. Jeden Tag las Frau Jelínek eine Fabel eines berühmten tschechischen Autors; wir hörten zu und besprachen die noch nicht bekannten Wörter.

Der gesamte Kurs fand auf der luftigen, ruhigen Terrasse des Hotels statt. Einmal berichtete Frau Natalia Kasymova über den letzten UEA-Kongress in Island. Nachmittags, da das Wetter heiß war, gingen einige aus unserer Gruppe im See baden. Für diese Unternehmung organisierten wir sehende, hilfreiche Begleitpersonen.

Einmal besuchten wir einen original, steirischen Heurigen, wir probierten verschiedene Speisen und Getränke. Abends sangen wir in verschiedenen Sprachen: Esperanto, Deutsch und selbstverständlich in Tschechisch. Zwei Teilnehmer packten ihre Gitarren aus und spielten. Einmal hatten wir einen Kegelabend; Frau Haupt brachte Preise für die Sieger mit. Der Abend war sehr heiter und spannend. Die Zeit verflog sehr rasch, Die Woche dauerte bis zum 11. August.

Ich hoffe, dass die Woche den Teilnehmern gefallen hat. (Kontaktmöglichkeit bei Interesse an zukünftigen Veranstaltungen der ALBE: veronika.haupt@chello.at)

Mag. Henriette Etzenberger

Somera Esperanto-semajno de ALBE

Ĉijare organizis ALBE (Aŭstria Ligo de Blindaj Esperantistoj, fondita en 1962) Someran Esperanto-Semajnon en Stubenberg [štubenberk], Stirio. 14 Personoj el Ĉeĥio, Germanio kaj Aŭstrio partoprenis la rekontiĝon.

Stubenberg situas proksime al Hartberg, la klimato estas tre agrabla kaj varma. La fama lago Stubenberg estas artefarita; en nia semajno la temperaturo de la akvo estis 29 Celsius gradoj.

Nia grupo alvojaĝis lundon la 5-an de aŭgusto dum la tago aŭ vespero. La hotelo de la Stiria blindulhelporganizaĵo estas tre granda, la ĉambroj bonege ekipitaj kaj la manĝaĵo kaj trinkaĵo tre sufiĉaj.

Post la alveno la grupo kolektiĝis en la manĝejo, manĝis kaj poste babilis kaj interkonatiĝis. La venontajn tagojn antaŭtagmeze okazis la Esperanta kurso.

La geedzoj Jelínek el Ĉeĥio preparis kelkajn temojn por babili kaj diskuti. Ĉiutage s-ino Jelínek legis fabelon de fama ĉeĥa aŭtoro; ni aŭskultis kaj diskutis la nekonatajn vortojn.

La tuta kurso okazis sur la aera, trankvila teraso. Unufoje s-ino Natalia Kasymova raportis pri la lasta UEA-kongreso en Islando. Posttagmeze, ĉar la vetero estis varmega, kelkaj personoj de nia grupo iris al la lago kaj naĝis. Por tiu ĉi okazaĵo ni organizis vidantajn helpemajn gvidpersonojn.

Unufoje ni vizitis originalan, stirian vingastejon (t.n. Heuriger), ni gustumis multajn malsamajn manĝaĵojn kaj trinkaĵojn. Vespere ni kantis en diversaj lingvoj: Esperantlingve, germanlingve kaj kompreneble en la ĉeĥa lingvo. Du partoprenantoj elpakis siajn gitarojn kaj ludis. Unufoje ni havis keglan vesperon, S-ino Haupt kunportis premiojn por la venkintoj. La vespero estis tre gaja kaj ekscita. La tempo forflugis tre rapide, la semajno daŭris ĝis dimanĉo la 11-an de aŭgusto.

Mi esperas, ke al ĉiuj partoprenantoj plaĉis la semajno. (Kontakteleco por estontaj aranĝoj de ALBE: veronika.haupt@chello.at)

Mag. Henriette Etzenberger

Aŭstria Ligo de Blindaj Esperantistoj, ALBE, fondita en 1962, estas membro de Ligo Internacia de Blindaj Esperantistoj, LIBE, kaj de AEF. Estrino: Veronika Haupt.

Ministerpräsidentin informiert sich über Esperanto

Am 1. September fand in Saarbrücken zum dritten Mal das Lernfest statt. Wie bereits im letzten Jahr hatte das Kultus- und Wirtschaftsministerium, die Stadt Saarbrücken sowie das Bildungs-Netz-Saar als Veranstalter alle Interessierten zu diesem Ereignis in den Deutsch-Französischen Garten eingeladen.

Lernfestmeile unter dem Motto „ERLEBEN, STAUNEN, ENTDECKEN“ über 100 Mitmach-Aktionen für Jung und Alt vorfanden, die von mehr als 60 Akteuren dargeboten wurden.

Anhand der vielfachen Möglichkeiten, wie Bewegungsspiele, moderne Techniken verstehen, gemeinsam Musizieren, Kultur erleben und erfahren, ausprobieren und experimentieren hatten die begeisterten Besucher alle Chancen, den Spaß am Lernen und viele innovative Bildungsmöglichkeiten zu entdecken.

Nach jeder Mitmach-Aktion konnten sich die Teilnehmer in ihrem Lernfest-Pass ein Feld abstempeln lassen und sich so die Teilnahme an der Tombola am Ende der Veranstaltung sichern.

Wie im vergangenen Jahr war auch diesmal wieder der Saarländische Esperanto-Bund zusammen mit dem Becker-Meisberger-Institut auf dem Lernfest mit einem großen Informations-Pavillon und einer Minischule vertreten. Das berühmte „Raterad“ war neugestaltet

Raterad und Spieltafel

und von einer riesengroßen Schautafel ergänzt worden. So war der große Erfolg des „Internationalen Sprachexperiments“ wieder gewährleistet.

Der Ansturm auf das Raterad war dabei noch viel größer als im letzten Jahr, es wurden viele Fragen zu Esperanto gestellt und von einigen mutigen Besuchern die Sprache Esperanto auch direkt ausprobiert.

Ein Höhepunkt war dann der Besuch der Ministerpräsidentin des Saarlandes, Frau Annegret Kramp-Karrenbauer, die sich relativ lange an unserem Stand über Esperanto und die Arbeit des Saarländischen Esperanto-Bundes informierte. Bemerkenswert fand sie die Information, dass bereits im Oktober 1923 der Saarländische Esperanto-Bund gegründet wurde und dass dann schon vier Jahre später von der Völkerbundkommission Esperanto als freiwilliges Unterrichtsfach in Mittelschulen und Gymnasien zugelassen wurde.

Neben den Besuchern aus dem ganzen Saarland und

Gesamtblick auf den Hauptpavillon

Blick auf die Lernmeile

aus der angrenzenden Pfalz waren diesmal auch wieder viele aus Frankreich und Luxemburg gekommen, für die der persönlich anwesende Vorsitzende der benachbarten Esperantogruppe Saargemünd ganz spezielles Informationsmaterial in französischer Sprache vorbereitet hatte. So hatte der Saarländische Esperanto-Bund für jeden Besucher etwas zu bieten und am Ende der Veranstaltung waren alle Teilnehmer der Meinung, dass das Lernfest 2013 einmal wieder eine hervorragend gelungene Veranstaltung war, die allen Besuchern und Akteuren sehr viel Spaß gemacht hat und sehr viele neue Erkenntnisse und Erfahrungen gebracht hat.

So schauen wir schon jetzt dem Lernfest 2014 mit großer Spannung entgegen.

Becker-Meisberger-Institut - Abtg. Pressedienst,
Alter Hangarten 2, DE-66440 Blieskastel. Tel.: 06842-9295590 Mobil: 0151 250 96448 E-Mail: info@becker-meisberger-instituto.org

Oliver Walz im Gespräch mit der Ministerpräsidentin

5 An den Studienprogrammen können alle Altersgruppen teilnehmen. Sprachkenntnisse in weiteren Sprachen sind erwünscht, aber nicht erforderlich.

Viele Mitglieder des Deutschen Esperanto-Bundes haben an einzelnen bzw. an vielen Studienseminaren teilgenommen, darunter sind z.B. auch einige Führungskräfte des Deutschen Esperanto-Bundes

Studienfächer und Spezialseminare

Auch Spezialseminare, wie „Information und Werbung“, „Literatur“, „Übersetzungen“ finden große Beachtung und werden auch in Zukunft angeboten. Ca. 50 Fachexperten aus Deutschland und anderen Ländern haben hier unterrichtet. Bislang wurden sechs verschiedene Weiterbildungshefte nach Themen bzw. mit den Fachaufsätzen der Studierenden erarbeitet. Weitere Weiterbildungshefte sind in Vorbereitung.

Zu unseren Studienfächern gehören z.B. Literatur, Geschichte der Esperanto-Bewegung, Kultur und Esperanto-Sammelobjekte, Interlinguistik, Linguistik, Didaktik, Andragogik, Pädagogik, Grammatik, Minderheitensprachen und Kulturen, Argumentation, Information und Werbung.

Gerade auch praktische Aufgaben, wie das Erstellen eines Presseartikels, der Aufbau einer Startseite, das Anfertigen von Pressefotos, praktische Kultur- und Projektarbeit, Hospitation beim Sprachunterricht und anderen Tätigkeiten gehören zu dem wichtigen Weiterbildungsprogramm.

Termine

Natürlich bieten wir in regelmäßigen Abständen ebenso Esperanto-Sprachkurse für Starter bis Sprecher an.

Die nächsten D.E.B.-Wochenendseminare finden vom 13.12. bis zum 15.12.2013, vom 14.02. bis zum 16.02.2014 und vom 29.05. bis zum 31.05.2014 statt. Gern können Sie auch ein Informationsblatt mit weiteren Details bei uns anfordern.

Natürlich können Sie auch einzelne Studienseminare belegen.

NEU: Vom 11.07.2014 bis zum 27.07.2014 wollen wir erstmalig auch ein komplettes „Weiterbildungsseminar“ mit vielen wichtigen Unterrichtsfächern als intensives Studium anbieten.

Lohnende Qualifizierung

Wer neben wenigen Hausaufgaben und eigenen Fachvorträgen auch die Prüfungen besteht, dem winkt am Studienende das D.E.B.-Fachdiplom, z.B. als „Esperanto-Lehrer/D.E.B.“.

Neuerdings befindet sich in Herzberg ebenso die Prüfungsstelle des Deutschen Esperanto-Institutes.

Bitte haben Sie keine Scheu, der Erfolg lohnt sich; denn schon viele Esperanto-Experten sind diesen einzigartigen Bildungsweg gegangen.

Über baldige Anmeldungen würden wir uns freuen.

Bitte wenden Sie sich an den Deutschen Esperanto-Bund Filiale für Weiterbildung und Kultur, Grubenhagenstr. 6, 37412 Herzberg am Harz...die Esperanto-Stadt, Tel. 05521-5983, esperanto-zentrum@web.de

Novaj libroj en la scienca kaj teknika Esperanto-biblioteko STEB

La lingvouzado en sciencaj kaj profesiaj kampoj postulas terminarojn kaj fakajn esprimojn. Antaŭ ol verki artikolon oni devas konatiĝi kun la jam ekzistantaj terminoj, fakaj esprimoj kaj parolturnoj. Ĉe „Scienca kaj Teknika Esperanto Biblioteko“, STEB estas kolektataj Esperantlingvaj teknikaj kaj natursciencaj artikoloj, verkoj kaj elektronikaj libroj. Liston de nove aldonitaj libroj estas publikigitaj en interretaj retlistoj kaj pere de Ret-Info. Se vi konas sciencan, teknikan verkon, ne registritan ankoraŭ en STEB oni akceptas vian informon pri ĝia reta trovadreso, aŭ rekte ĝian dosieron mem. STEB estas funkciigata de „Esperanto-Centro Evento“ en Budapeŝto, kaj ne ricevis eksteran financon subtenon. Adreso de STEB estas: <http://www.eventoj.hu/steb/> Oficejaj kunlaborantoj: Szilvási László kaj Mészáros István, kontakteblo:

oficejo@eventoj.hu

UEA parolis en UN pri Esperanto por diplomatoj kaj pri rajtoj de indiĝenoj

UEA-teamanoj aktivis en la 6-a sesio de Ekspertaj Mekanismoj pri la Rajtoj de Indiĝenaj Popoloj (EMRIP) ĉe UN en Ĝenevo. Krom la ĉeftemo de la ĉi-jara kunsido, Studo pri la aliro al justeco en la antaŭenigo kaj protektado de la rajtoj de indiĝenaj popoloj, la kunvenintoj traktis ankaŭ la konkludan dokumenton de la evento okazinta junio en Alta, Norvegio, pretiginta la pintan UN-kunsidon de 2014: Monda Konferenco pri Indiĝenaj Popoloj. Verena Graf, Adrian Tanner kaj Stefano Keller, reprezentantoj de UEA, ĉeestis en tiu signifa evento, kiu okazas unufoje jare. Estis pluraj ebloj esprimi la opinion de UEA pri lingvaj rajtoj, ĉu dum specialaj kromkunvenoj, ĉu diskutante kun reprezentantoj de

indiĝenaj popoloj kaj de aliaj NRO-oj. Post la interveno de Stefano Keller venis gratulantoj al li, interalie junula delegacio el Germanio, kies membro diris al Keller, ke ĝis nun li opiniis pri Esperanto ke ĝi estas sensencaĵo, sed la alparolo de la ĉefrepresentanto de UEA konvinkis lin pri Esperanto. Li ricevis de Keller la plej lastan numeron de *Esperanto aktuell*. Alparolteksto diverslingve, sonregistraĵo kaj video estos publikigitaj rete.

(Gazetaraj Komunikoj de UEA)

Morto vestiĝas per blanko: Rolludo tradukita Esperanten

Se oni serĉas aktivaĵon por grupo de 8 personoj, kiu bone regas Esperanton kaj ŝatas novajn spertojn kaj ne kutimajn cirkonstancojn por paroli ĝin, oni povas organizi enketan vesperon per tute tradukita rolludo en Esperanto „Morto vestiĝas per blanko“. Enketan vesperon oni povus difini kiel troviĝantan inter la ludo Cluedo kaj teatraĵo. Partprenanto ludas iun rolon (kiel aktoro) kaj enketos por interalie trovi la identecon de la murdisto. (www.ipernity.com/blog/arbofeo/411720)

TEJO ricevos subvencion por trejnseminario pri sekso kaj egaleco

Danke al subvencio de la Eŭropa Komisiono, TEJO organizos trejnseminaron pri la temo de seksa identeco kaj seksa samrajteco, adresitan al junuloj aktivaj en sia reto de organizoj kiuj deziras esplori la temon kaj ekaktivi en tiu kampo.

(<http://tejo.org/eo/node/1506>)

(Rim. de la red.: Sur la paĝo de TEJO oni parolas pri „genro“ anstataŭ „sekso“, verŝajne sub influo de la Angla „gender“. „Genro“ tamen estas gramatika kategorio.)

Mark Fettes elektita kiel nova prezidanto de UEA

Prof. d-ro Mark Fettes el Kanado estis elektita kiel la nova prezidanto de

Universala Esperanto-Asocio en la 1-a kunsido de la Komitato en Rejkjaviko. Fettes transprenas la prezidan stafeton de Probal Dasgupta, kiu gvidis la asocion dum du oficperiodoj ekde 2007. La kunsidon partoprenis 44 komitatanoj aŭ iliaj anstataŭantoj kaj du observantoj. Komence ĉeestis nur la komitatanoj A kaj B, kiuj elektis al la supera organo de la Asocio kvin komitatanojn C. Elektitaj estis Zsófia Kóródy (35 voĉoj), Julián Hernández Angulo (30), Jean Codjo kaj Stefano Keller (po 24), kaj Orlando E. Raola (21). Ne elektiĝis Marcel Delforge kaj Josep Franquesa Solé (po 17), kaj Johan Derks (9). Poste la Komitato diskutis pri la nombro de elektotaj estraranoj kaj aŭdis sinprezentadojn de la kandidatoj. Per plimulto de voĉoj oni akceptis la proponon de la Elekta Komisiono, ke la Estraro konsistu el sep membroj. En la voĉdonado sukcesis Mark Fettes (43 voĉoj), Stefan MacGill (37), José Antonio Vergara (35), Lee Jung-kee (34), Martin Schäffer (33), Stefano Keller (30), kaj Barbara Pietrzak (24). Krome, Orlando Raola ricevis 23 kaj Amri Wandel 21 voĉojn.

(Gazetaraj Komunikoj de UEA).

Eŭropa Volontula Servo: Nova eblo por volontuli en TEJO-aktuale

Antaŭ nelonge TEJO estis aldonita al la datumbazo de akredititaj EVS-organizoj. La Eŭropa Volontula Servo estas programo de la Eŭropa Komisiono, kiu permesas al junuloj inter 18 kaj 30 jaroj loĝi ĝis 12 monatojn en alia lando, por kunlabori en volontula projekto. Sekve, TEJO invitas volontulon al sia oficejo, kun komenco en marto 2014.

(www.tejo.org/eo/node/1508)

Lernu.net ricevis la premion Degučić

Katalin Kováts, redaktoro de www.edukado.net denove sukcesis kunlaborigi ĉ. 70 personojn el 16 landoj por okazigi samtempan ekzamensesion

tra la tuta mondo. Al la ekzameno aliĝis 250 kandidatoj, el kiuj fine 243 ekzameniĝis. La kampanjon partoprenis 24 urboj, i.a Berlino, Bonaero, San Francisko, Tokio kaj Varsovio. Plej multe da kandidatoj varbiĝis denove en la meksika urbo Tecamac. En ses lokoj okazis ne nur skriba parto, sed helpe de Skajpo eblis ankaŭ trapasi la parolan parton de la ekzameno. Krom kelkaj etaj teknikaj defioj kaj malkonektiĝoj la Skajpa ekzameno mem teknike tute bone „ekzameniĝis“, kaj tio malfermos novajn eblojn por la okazigo de kompleksaj ekzamenoj tra la mondo sen vojaĝigoj.

(Gazetaraj Komunikoj de UEA)

Filmoj pri la madrida SAT-kongreso

Dum la lasta SAT-kongreso (Sennacieca Asocio Tutmonda), kiu okazis antaŭ unu monato en Madrido, pluraj programeroj estis registritaj kaj iom post iom estas metitaj je ĉies dispono en: <http://www.youtube.com/user/SATeHejo?feature=watch> Ligoj al aliaj registradoj kaj fotoj, en: <http://satesperanto.org/Fotoj-k-filmetoj-kongresaj.html> (Tonjo del Barrio, www.delbarrio.eu)

UEA diplomis 12 elstarajn agantojn

Dum la 98-a UK en Rejkjaviko oni anoncis la nomojn de 12 Esperantistoj, kiujn la Estraro de UEA honorigis per Diplomo pri Elstara Agado aŭ per Diplomo pri Elstara Arta Agado. Diplomon pri Elstara Agado ricevis: Grietje Buttinger (Britio) pro longdaŭra gastigado de Esperantistoj; Kostas Kiriakos (Grekio) pro ampleksa libro en la greka pri Esperanto; Zsófia Kóródy (Germanio) pro instrua agado kadre de ILEI, KER-ekzamenoj kaj la Interkultura Centro Herzberg; Hans Michael Maitzen (Aŭstrio) pro reprezentado de UEA ĉe Unuiĝintaj Nacioj en Vieno; Mélanie Maradan (Svislando) pro agado ĉe internaciaj terminologiaj

instancoj kiel reprezentanto de UEA; Arikapalli Giridhar Rao (Hinda Unio) pro multflanka Esperanto-agado en la faka, instrua-ekzamena kaj organiza kampoj; Roland Rotsaert (Belgio) pro okupiĝo pri la Esperanto-biblioteko en Kortrejko; kaj Bardhyl Selimi (Albanio) pro lia rolo en la plifortigo de la Albana Esperanto-movado. Diplomon pri Elstara Arta Agado ricevis: Gerrit Berveling (Nederlando, traduka literaturo); Jorge Camacho (Hispanio, originala literaturo); Georgo Handzlik (Pollando, Esperanto-muziko kaj eldona agado); kaj Mao Zifu (Ĉinio, originala Esperanto-poezio).

(Gazetaraj Komunikoj de UEA)

Nova sendependa retgazeto aperis: Mondogazeto

Aperis retejo por Esperantistoj, kiuj ŝatas legi aŭ publikigi novaĵojn kaj blogojn en la internacia lingvo pri politiko, ekonomio, socio, Esperantujo. Ĝi aperas ĉiutage surrete kaj ne nur celas informi, sed ankaŭ krei lokon por komenti kaj diskuti pri la artikoloj. Oni strikte volas distingi inter novaĵoj, sen propraj opinioj de la aŭtoroj, kaj blogoj, kiuj estas la ĝusta loko por esprimi la propran vidpunkton. Laŭ la eldonanto MONDOGAZETO estas sendependa medio, kies valoroj venu el humanismo kaj pro tio celas al mondvaste paca, tolerema kaj libera socio. La aŭtoroj venu el diversaj landoj kaj kulturoj kaj uzu la retejon por videbligi samajn, similajn kaj malsamajn flankojn de siaj hejmoj. (www.mondogazeto.com)

Mireille Grosjean nova prezidanto de ILEI

En la konferenco de Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj en Herzberg, Germanio, la komitato elektis novan prezidanton: Mireille Grosjean el Svisio. Ŝia multjara antaŭulo Stefan MacGill demisiis, ĉar li kandidatis por la estraro de UEA. La aliĝpeto kaj statuto de instruista sekcio en Sud-Afriko estis anticipe

dissendita kaj montrita; la sekcio estis unuanime akceptita. Kiel prezidanton de la Internacia Ekzamena Komitato, kiu gvidas la internaciajn ekzamenojn de UEA kaj ILEI, oni unuanime elektis s-rinon Karine Arakelian el Armenio. La tasko de komisiito pri kandidatiĝo de novaj sekcioj transiris al s-ro Bharat Ghimire el Nepalo.

(<http://edukado.net/novajhoj?id=361>)

Esperanto-retradio Muzaiko nun ankaŭ per OUYA-programo

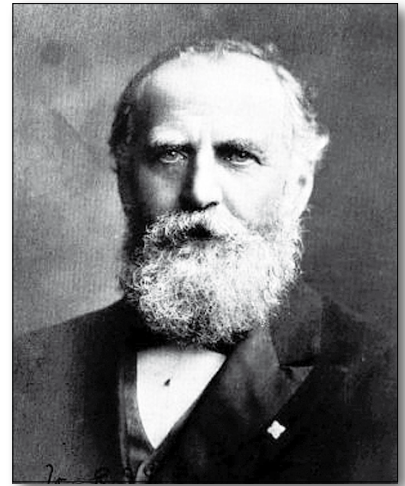
La malgranda kaj malmultekosta ludkonzolo Ouya estas bazita sur la libera operacia sistemo Android, kaj ĝia evoluigo estis financita de entuziasmuloj. Ĉiuj ludoj por la nova aparato estas baze senpagaj almenaŭ por provi ilin, sed oni povas aĉeti kromaĵojn ene de la ludoj. La aparato mem estas relative malmultekosta – depende de la lando la prezoj varias de 99 Usonaj Dolaroj al 99 Eŭroj kaj 99 Britaj Funtoj. Ĝia interfacio komence estas nur Angla, kaj same Anglalingvaj estis ĉiuj ludoj kaj programoj haveblaj je la lanĉo. Post unu monato aperis la unua neanglalingva ero: Muzaiko, programo por aŭskulti la 24-horan radiostacion, kaj kelkajn aliajn Esperanto-lingvaj radiostaciojn de Aŭstralio al Kubo. (*Libera Folio*)

Elŝuteblas la nova versio de PMEG

Bertilo Wennergren aperigis en sia retejo tutnovan version de sia fama gramatika libro PMEG, kiu nun elŝuteblas senkoste en diversaj formatoj por diversaj retumiloj. La Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko klarigas la gramatikon en facile komprenebla maniero. Ĉefe verkita de Bertilo Wennergren, ĝi celas ordinarajn Esperantistojn, kiuj volas studi la gramatikon, vortfaradon, skribon, kaj elparolon de la Internacia Lingvo. Konsilendas, ke oni renovigu sian version kaj studu la utilan manlibron pri gramatiko de Esperanto.

William Thomas Stead

Er stand auf der Liste der Passagiere in der Ersten Klasse der RMS Titanic und war am 10. April 1912 in Southampton an Bord gegangen. Der englische Journalist und Verleger William Thomas Stead wollte rechtzeitig in New York ankommen, wo er am 21. April bei einer Friedenskonferenz in der Carnegie Hall sprechen wollte. Schon im Mai 1912 wollte er wieder zurück in seiner Heimatstadt London sein, aber ihn ereilte sein Schicksal in den eisigen Fluten des Nordatlantik und seine sterblichen Überreste wurde nie gefunden.

Ein Jahrhundert nach seinem Tod sind sein Name und sein Wirken kaum noch bekannt. In Großbritannien hatte er sich Ende des 19. Jahrhunderts einen Namen als investigativer Journalist gemacht. Er brachte die Wahrheit über den sexuellen Missbrauch junger Mädchen an die Öffentlichkeit und nahm dafür sogar eine Gefängnisstrafe in Kauf. Sein ganzes Herz galt der Idee eines vereinten und geeinigten Europa. Dafür hat er nicht nur die Feder als Werkzeug des Journalisten benutzt, sondern bis zu seinem Tod immer ganz praktische Aktionen unterstützt oder selbst durchgeführt.

Im Vorfeld der ersten Haager Friedenskonferenz reiste 1898 er mehrere Wochen durch Europa, um persönlich ein Stimmungsbild aus den einzelnen Ländern auf die Friedensinitiative des russischen Zaren zu bekommen. Er veröffentlichte 1899 eine ausführliche Beschreibung seiner Reise und seiner Eindrücke unter dem Titel »The United States of Europe on the eve of the parliament of peace« und sprach sich für ein politisch geeintes Europa aus. Als entschiedener Pazifist mit religiösem Hintergrund hoffte er auch auf eine Ende der Konflikte und Rivalitäten in Europa, die schließlich zum Ersten Weltkrieg geführt haben.

Für Stead war es wichtig, daß sich die Angehörigen der verschiedenen europäischen Länder mit ihren vielen Sprachen besser kennen lernen. Er unterstützte den Austausch von Journalisten zwischen Deutschland und England, worauf Albert Shaw in der amerikanischen Ausgabe von »The Review of Reviews« in seinem Nachruf im Juni 1912 auf den Seiten 689-698 ausdrücklich hinweist.

Das Konzept von Steads Monatszeitschrift »The Review of Reviews« war als Mittel gegen nationale Überheblichkeit angelegt. Es wurde über soziale, technische und künstlerische Errungenschaften aus der ganzen Welt berichtet. Der Inhalt anderer Zeitschriften knapp beschrieben, ganz selbstverständlich waren auch von Zeitschriften aus dem Ausland dabei. Ein Ausland, das oft mit nationaler Überheblichkeit betrachtet wurde und über das man selten authentische Informationen bekam.

Seine Philosophie hat er 1906 in einem Appell an seine Leser zusammengefasst:

Ich appelliere an alle, die wie ich, jung im Herzen, fest im Glauben und voll von Liebe zu ihren Mitmenschen sind, dabei mitzuwirken, die folgenden Ideale zu verwirklichen, die seit der Gründung von „The Review

of Reviews“ das Leitbild waren.

Internationale Brüderlichkeit auf der Grundlage von Gerechtigkeit und nationaler Freiheit, die sich im Bündnis zwischen den USA und Britannien zeigt, Internationale Vertrautheit und unterstützende Sympathie mit allen beteiligten Rassen und Verständigung.

1. Die Wiedervereinigung aller Religionen auf der zweifachen Grundlage des Zusammenschlusses aller, die allen dienen, die leiden, und der wissenschaftlichen Erforschung von Gottes Gesetzen, die in der materiellen und spirituellen Welt offenbart werden.

2. Die Anerkennung der Menschlichkeit und des Bürgerrechts der Frauen, die sich in dem Spruch manifestieren „Was Du immer möchtest, das Frauen für Dich tun, tu es für die Frauen.“

3. Die Verbesserung der Lebensbedingungen aller Menschen nach dem Prinzip: „Begib Dich an ihre Stelle und denke wie sie“.

4. Die Vereinfachung und Inspiration des Lebens durch die Verbreitung von Lesen, körperlicher Ertüchtigung, Spiele im Freien usw.

Stead lag es sehr am Herzen, dass bereits die Schüler in Europa an die Mehrsprachigkeit herangeführt werden. Als probates Mittel

erschien ihm der individuelle und ganz persönliche Briefwechsel von Schülern aus verschiedenen Ländern, was aber organisiert und über die Lehrer für Fremdsprachen vermittelt werden mußte. Das hatte um 1880 in England und Nordamerika als Briefwechsel zwischen jungen Kaufleuten begonnen und wurde von weiblichen katholischen Orden, die in verschiedenen Sprachregionen Pensionate unterhielten, aufgegriffen.

Der Englischlehrer Paul Mieille vom Collège zu Draguignan (Depart. Var) hatte 1896 in der »Revue universitaire« über seine 1892 begonnenen Initiativen berichtet. William T. Stead hat das in seiner »Review of Reviews« aufgegriffen, und beide Zeitschriften entwickelten sich zu Zentralstellen bei der Vermittlung zwischen England und Frankreich. Paul Mieille beschreibt im Jahr 1900 seine Erfahrungen in der Broschüre »La correspondance inter-scolaire et les correspondances internationales; les bureaux d'échanges inter-scolaires«

Es gab eine Zweigstelle in Leipzig, die von Martin Hartmann geleitet wurde. Auch Hartmann veröffentlichte seine Erfahrungen 1887 unter dem Titel »Reiseindrücke und Beobachtungen eines deutschen Neuphilologen in der Schweiz und in Frankreich«, und Professor Kretschmar aus Kolberg gründete 1889 die I.C.A. (Internationale Korrespondenz-Assoziation).

William T. Stead hat persönlich im Jahr 1902 an einer Konferenz in Leipzig teilgenommen, wo er Paul Mielille und Martin Hartmann getroffen hat, die ihm von einer neuen Idee berichtet haben. Der internationale Briefwechsel zwischen Schülern könnte durch die internationale Sprache Esperanto dramatisch vereinfacht werden.

Stead mußte nicht lange überredet werden. Schon in der Oktoberausgabe

der »Review of Reviews« von 1902 ist ein Text von ihm mit dem Titel »Wanted: An International Language: A Plea for the Study of Esperanto« zu finden, in der er die Grundzüge von Esperanto umreißt. Von nun an erschien in jeder Ausgabe der »Review of Reviews« wenigstens eine Seite mit Informationen über Esperanto. Der Name der Rubrik war anfangs »The Auxiliary International Language«, später »The International Key Language«, und schließlich »Learning Languages by Letter-Writing«.

Aber Stead hat es nicht bei Aufrufen belassen. Er hat selbst an internationalen Zusammenkünften von Esperanto-Sprechern teilgenommen und war mit vielen, etwa dem Maler Felix Stone Moscheles in London eng befreundet. Nach dem ersten Esperanto-Weltkongress, der 1905 in Boulogne-sur-Mer stattfand, veröffentlichte er in der Novemberausgabe der »Review of Reviews« ein mehrseitiges Portrait von Ludwig L. Zamenhof, dem Begründer von Esperanto, mit zahlreichen Fotos.

Wie viele Zeitgenossen war Stead von der Atmosphäre beim ersten Esperanto-Kongress fasziniert. Er schreibt: »Die Leichtigkeit, mit der sich Männer und Frauen aller Länder und aller Zungen zum ersten Mal ohne Dolmetscher verständigen konnten, hat alle überrascht. Am meisten die Teilnehmer des Kongresses selbst. Als sie ankamen, zitterten sie vor Angst. In Hochstimmung und voll Dank sind sie gegangen. Schwierigkeiten verschwanden wie durch Zauberhand. Alles lief glatt ohne Probleme vom Anfang bis zum Ende. Eine Veranstaltung folgte auf die andere vom Morgen bis nach Mitternacht und alle verliefen erfolgreich. Jeder Programmpunkt wurde von einer enthusiastischen Menge erwartet. Jeder war mit jedem gut Freund. Männer und Frauen, die ohne das

Band der neuen gemeinsamen Sprache Fremde geblieben wären, kamen sich wie uralte Bekannte vor. Etwas Vergleichbares habe ich bisher nur in religiösen Erweckungsveranstaltungen erlebt. Aber da stehen Ehrfurcht und Buße dermaßen im Vordergrund, dass für das Gefühl der menschlichen Bruderschaft kein Raum bleibt. Aber in Boulogne stand die Brüderlichkeit über allem.«

Die praktische Seite von William T. Stead zeigte sich darin, dass es ihm sofort klar war, wie nötig man für die neue Sprache auch preiswerte Wörterbücher und leichte Lektüre benötigte. Das konnte er alles im eigenen Verlag herstellen lassen und so wiesen Anzeigen in der »Review of Reviews« darauf hin, daß man Wörterbücher für 2 bis 3 Schilling beim Herausgeber per Post bestellen konnte. Preiswerte und gleichzeitig niveauvolle Bücher hatte er zuvor schon unter dem Titel »Books for the Bairns« für den englischen Markt produziert.

Nur knapp ein Jahrzehnt war es William T. Stead vergönnt, für seine Vision von einem vereinten Europa zu werben, das sich durch eine gemeinsame Sprache besser verstehen könnte. Aber die Vision, die er als Pionier so energisch versucht hat in die Tat umzusetzen, ist nach wie vor lebendig.

In hunderten Esperanto-Veranstaltungen in Europa und in tausenden weltweit begegnen sich Menschen so, wie William T. Stead vor mehr als einem Jahrhundert erlebt hat, und benutzen eine gemeinsame Sprache. Nicht um die Nationalsprachen zu verdrängen oder überflüssig zu machen, sondern um Nationalität, Rasse, Religion und Weltanschauung auf Augenhöhe zu kommunizieren.

So fällt es leicht, sich als Europäer oder gar als Weltbürger zu fühlen.

Roland Schnell

Medienecho

Ich bedanke mich herzlich für zugesandte Artikel und Hinweise.

Für nicht im Netz zu findende Berichte sende ich - soweit möglich - Interessenten gerne Kopien zum persönlichen Gebrauch (nur per Netzpost) zu. Anfragen an „medienecho@esperanto.de“ - Bitte den jeweils genannten Betreff angeben.

Netzbeiträge, die nur über Angabe persönlicher Daten, per Passwort oder Anmeldung zu lesen sind, werden nicht berücksichtigt

Das Medienecho finden Sie jetzt auch tagesaktuell auf den neuen Netz-Seiten des D.E.B.: <http://www.esperanto.de/medienecho>

16. September 2013

Der Westen – Warstein

Zum diesjährigen Sommerfest der Warsteiner Esperanto-Gruppe trafen sich „mutige“ Esperantisten aus Deutschland, Polen und Belgien trotz aktueller Reisewarnung bei Otto und Uschi Nelken, wenn auch wegen der Legionellengefahr nicht in der erwarteten Anzahl.
<http://www.derwesten.de/staedte/warstein/esperantisten-feiern-ihr-sommerfest-mit-viel-musik-id8450746.html>

10. September 2013

gratis-in-berlin.de

Chansons auf Esperanto - Brücken zwischen Kulturen.
<http://www.gratis-in-berlin.de/component/content/article/22-gratis-in-berlin-tips/musik/2011413-chansons-auf-esperanto-bruecken-zwischen-kulturen>

5. September 2013

Deutschland today

Warum nicht Esperanto:
Der Sprachenstreit in Belgien treibt immer neue wunderliche Blüten: Im flämischen Menen sollen Beamte in Zukunft nur noch in Zeichensprache antworten, wenn ein Mitbürger sie auf Französisch anspricht.
http://www.dtoday.de/startseite/panorama_artikel,-

[Flamens-Beamte-Zeichensprache-gegen-Franzoesisch-arid,281682.html](http://www.esperanto.de/Flamens-Beamte-Zeichensprache-gegen-Franzoesisch-arid,281682.html)

2. September 2013

Mitteldeutsche Zeitung

In Gräfenhainichen fand ein ganz besonderes Treffen statt: Esperanto sprechende Leute kamen zusammen. 50 Männer und Frauen nahmen daran teil. Helga Plötner war die Gastgeberin. Während des Treffens wurde aber auch Deutsch gesprochen.
<http://www.mz-web.de/wittenberg-graefenhainichen/esperanto-treffen-in-graefenhainichen-die-sprache-der-welt,20641128,24192634.html>

25. August 2013

Der Bund - Bern

Im Zeichen des grünen Sterns v. Simon Wälti Vor hundert Jahren trafen sich in Bern 1200 Esperantisten zum 9. Weltkongress – dabei wurde viel gefeiert, aber auch ein Gelehrtenstreit mit den Verfechtern von Ido über die richtige Weltsprache ausgefochten.
<http://www.derbund.ch/bern/nachrichten/Im-Zeichen-des-gruenen-Sterns/story/17190714>.

25. August 2013

Der Bund - Bern

„Esperanto ist eine tolle Sache“
Auch wenn es um die «Societo» etwas ruhiger geworden sei, der Geist des Esperanto sei durchaus lebendig, sagt der überzeugte Berner Esperantist Ueli Haenni.
<http://www.derbund.ch/bern/stadt/Esperanto-ist-eine-tolle-Sache/story/11852341>

20. August 2013

Mitteldeutsche Zeitung – Gräfenhainichen

Gräfenhainichen war am 31. August Gastgeber für ein großes Treffen.
Ein Treffen in der Stadt des Liederdichters Paul Gerhardt und des Buchdrucks? „Bona ideo“, sagte Helga Plötner. Die Heidestädterin ist Esperantistin aus Leidenschaft. .
(Eine Kopie des Original-Artikels zum persönlichen Gebrauch sende ich auf Wunsch gerne per Netzpost zu: „medienecho@esperanto.de“, Betreff „Gräfenhainichen“)

16. August 2013

Aachener Zeitung

Kelmis feiert eine Sprache für mehr als 16 Nationalitäten
Nur wenige Kilometer hinter der deutschen Grenze

Esperanto gesungen und gesprochen. Eine Sprache, die dort mehr als 16 Nationen miteinander verband – und das mitten in Kelmis, Belgien.

<http://www.aachener-zeitung.de/lokales/region/kelmis-feiert-eine-sprache-fuer-mehr-als-16-nationalitaeten-1.637987>

13. August 2013

Deutschlandradio - Kultur

Ich plädiere für Slowenisch!

Unkonventioneller Vorschlag für eine gemeinsame europäische Sprache

(auf der selben Seite auch als Audio-Datei)

<http://www.dradio.de/dkultur/sendungen/politischesfeuilleton/2206702/>

8. August 2013

WAZ – derWesten.de

Warsteiner Esperantisten feiern ihre Erfolge

Das jährliche Treffen des Esperanto-Landesverbandes von NRW (ReVeLo) fand kürzlich in Duisburg statt. Neben zahlreichen Esperantisten aus den verschiedensten Landesteilen nahm auch eine kleine Gruppe aus Warstein und dem befreundeten Werl an der eintägigen Begegnung teil.

<http://www.derwesten.de/staedte/warstein/warsteiner-esperantisten-feiern-ihre-erfolge-aimp-id8290507.html>

6. August 2013

WAZ – derWesten.de

Die große Esperantofamilie

„Es war das Highlight dieses Jahres und ein bewegender Weltkongress“, sagt Otto Nitsche (73). Er ist einer der wenigen Duisburger, die den diesjährigen 98. Esperanto-Weltkongress in Reykjavik auf Island besuchten. Für ihn war es bereits der 19. Weltkongress. Er leitet selbst eine 30-köpfige Esperanto-Gruppe in Duisburg. Fast 1100 Menschen aus 58 Nationen waren beim einwöchigen Kongress erschienen.

<http://www.derwesten.de/staedte/duisburg/die-grosse-esperanto-familie-aimp-id8282458.html>

1. August 2013

Neue Osnabrücker Zeitung

Lingenerin als Botschafterin für Europa

Ingrid Kawlowski ist langjährige Dozentin für Englisch an der Volkshochschule Lingen. Seit 2002 betreut sie die Europaprojekte der VHS.

„Besonders interessant war der Beitrag von Dr. Sean O’Rian“, sagte Kawlowski, „der sich in seiner

Tätigkeit als Diplomat in der Europäischen Union für die Förderung des Esperanto als einer gemeinsamen europäischen Sprache einsetzt und den Teilnehmenden einen interessanten Vortrag über innovatives Fremdsprachenlernen hielt. Ich fand es interessant, einmal wieder von dieser Sprache zu hören denn ich dachte, sie wird gar nicht mehr gesprochen.“

<http://www.noz.de/lokales/73774737/lingenerin-als-botschafterin-fuer-europa>

26. Juli 2013

OsthessenNews.de

Ĉu vi parolas Esperanton? Internationaler Esperanto-Tag mit einer Koryphäe

Mit einer kleinen Geschichte über ein Leben mit Esperanto

<http://osthessen-news.de/E/1234777/fulda-Ĉ-u-vi-parolas-esperanton--internationaler-esperanto-tag-mit-einer-koryphaee.html>

19. Juli 2013

Märkische Oderzeitung

In der Eisdielen stehen und sich nur mit den Händen verständigen können - so geht es einem ja manchmal im Urlaub. Wer hat sich dann nicht schon mal gewünscht, dass alle Menschen die selbe Sprache sprächen? Dann ginge es viel einfacher:

„Crema Avelo“, „Ĉokolado Nigrega“, „Flora Revo“, „Verda Mento“, „Kuketo“, „Dolĉa Lakto“, „Sezamo“, „Ĉokolado Blanko“, „Krema Bigarelo“ ...

<http://www.moz.de/artikel-ansicht/dg/0/1/1175440/>

16. Juli 2013

Internationale Esperanto-Begegnungen in Herzberg am Harz

Esperanto-Kongress und Schüler aus Gora

Im 20. Jahr der Partnerschaft mit Gora (Polen)

hieß Bürgermeister Gerhard Walter Schüler aus der Patenstadt im Haus des Gastes in Sieber willkommen. Sie verbrachten dort vom 13. bis 20. Juli mit deutschen Schülern eine gemeinsame Ferienwoche.

<http://www.herzberg.de/magazin/artikel.php?artikel=2307&type=2&menuid=377&topmenu=7>

18. April 2013

Harzkurier

Zu Besuch in Mazza del-Vallo

Schüler des Herzberger Gymnasiums sind auf Esperanto-Austausch in Italien.

<http://www.harzkurier.de/news.php?id=15880>

Kalendaro

Oktoebro 2013

16 - 20: 2-a Internacia Esperanto-Lernejo en kastelo Bartošovice, Ĉeĥio. Studado de Esperanto por komencantoj kaj progresintoj en belega kastelo el la 15-a jarcento. Koncerto, studado, ekskursoj. Inf.: Paŭlo VS. kastelo Bartošovice 1, Bartošovice CZ-74254, Ĉeĥio. Rete: verdastacio@gmail.com

18 - 20: 35-a BAVELO-Seminario en Speyer, Germanio. Internacia aŭtuna renkontiĝo en sudokcidenta Germanio kun diversnivela E-kursoj, prelegoj kaj bunta programo. Inf.: Baden-Virtemberga Esperanto-Ligo (BAVELO). Rete: seminario2013@esperanto-bw.de

25 - 28: Konferenco de Ĉeĥa Esperanto-Asocio en Nymburk, Ĉeĥio. Laborkunsidoj, temajseminarioj, kultura programo, ekskursoj (urbotrarigardo, fakultative kastelo Loučebň aŭ banloko Poděbrady), antaŭ- aŭ postrestado en Prago laŭ interkonsento. Inf.: Ĉeĥa Esperanto-Asocio, ĈEA, nám. Míru 1, CZ-568 02 Svitavy, Ĉeĥio. Rete: cea@esperanto.cz

25. okt - 03. nov: 2-a AŬTUNE, la ferioj (AŬtuna TUmulta NEsto) en Greziljono, Baugé en Anjou, Francio. Komuna feriado por infanoj, familioj, geavoj - kun kursoj, tradukado, muzikado, promenado, ludoj, kaj aliaj aktivaj laŭ via elekto. Inf.: Esperanto-kastelo Greziljono, Château de Grésillon, Saint Martin d'Arce, FR-49150 Baugé en Anjou, Francio. Rete: kastelo@gresillon.org

26: 100jara ekzisto de Esperanto en Kronach, en Kronach, Germanio. Kronaĥa Laborrondo Esperanto invitas vin festi la jubileon. Temo: „Interpopola Komunikado – praktike“ ekde 11:00 en la hotelo „Sonne“, kiu troviĝas proksime al la stacidomo (Bahnhofstraße 2). Vojo de la stacidomo al la hotelo: <http://goo.gl/maps/Rq65r>. En la programo: komuna tagmanĝo, kolokvo kun kafo kaj kuko. La aranĝo anstataŭas la ĉi-

jaran bavan Zamenhoffeston. Inf.: Armin Grötzner, Gießübel 36, DE-96317 Kronach, Germanio aŭ rete: ae.groetzner@t-online.de

26 - 27: Komuna Seminario (KS) en La Chaux-de-Fonds, Svislando. Internacia Kunveno kun bunta programo de prelegoj sabate posttagmeze kaj dimanĉe matene vizito de CDELI aŭ debato pri la nova UEA. Inf.: Svisa ILEI Sekcio (SIS), Grand-Rue 9, CH-2416 Les Brenets, Svislando. Rete: mirejo.mireille@gmail.com

Novembro 2013

01 - 03: KKPS - Klaĉ-Kunveno Post-Somera en Werkhoven, Nederlando. La daŭrigo de antaŭa PSKK, KKPS okazos ĉi-jare en Werkhoven ĉe Utrecht, kun ĉeftemo 'ludoj'. Inf.: Koko Poso, rete: kksps.klacsxkunveno@gmail.com

03: Semajnfinaj kursoj en diversaj niveloj (A1-C1) en Herzberg, Germanio. Inf.: Interkultura Centro Herzberg, Grubenhagenstr. 6, DE-37412 Herzberg am Harz - La Esperanto-urbo, Germanio. Tel.: +49(0) 5521-5983, rete: esperanto-zentrum@web.de

08 - 10: 4-a BIERo, Brila Internacia Esperanto-Renkontiĝo en Příbram, Ĉeĥio. Atendas vin: renkontiĝo kun amikoj, trarigardo de la urbo Příbram, ekskurso al bierfabriko en Březnice, gustumado de biero, vizito al mineja skanzeno, testo, ludoj, konkursoj, bunta kutima komuna matenmanĝegado, ktp. Aliĝoj ĉe: pismis@volny.cz

09 - 11: 17-a Gliwice'a Rendevuo de Uzantoj kaj Praktikantoj de Esperanto en Gliwice, Pollando. Inf.: stanislaw.mandrak@gmail.com aŭ staman@ka.onet.pl

16: Studsabato en CDELI, La Chaux-de-Fonds, Svislando. Esperantokursoj kun tri niveloj. Inf.: Nancy Fontannaz, Ruisselet 9, CH-1009 Prilly, Svislando. Rete: nancy.fontannaz@gmail.com

16 - 17: 25-a Eŭropa-Rendevuo en Stella-

Plage, Francio. La plej grava internacia semajnfino en Francio, norde de Parizo. Bunta programo: 3 diversnivela lingvokursoj, staĝo por korusaj kantistoj, koncerto de Gijom Armid, ekspozicio de artaĵoj, impona libroservo, meso en Esperanto. Inf.: Arlette PLUTNIAK, 2bis, rue Ste Marguerite apt 23 Residence les Archers, FR-62000 ARRAS, Francio. Rete: aplutniak@esperanto-nord.org

30: 39-a Malferma tago de la Centra Oficejo de UEA en Rotterdam. Inf.: Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, NL 3015 BJ Rotterdam, Nederlando

Decembro 2013

13 - 15: 61-a Studsesio en Herzberg am Harz, Germanio. Klerigado, studmodulo: literaturo, movadhistorio, ktp. Tradicia Zamenhof-festo kun vespera kulturprogramo. Inf.: Interkultura Centro Herzberg, Grubenhagenstr. 6, DE-37412 Herzberg am Harz - La Esperanto-urbo, Germanio. Tel.: +49 (0)5521-5983, rete: esperanto-zentrum@web.de

14: 2-a Studsabato en CDELI, La Chaux-de-Fonds, Svislando. Esperantokursoj kun tri niveloj. Inf.: Nancy Fontannaz, Ruisselet 9, CH-1009 Prilly, Svislando. Rete: nancy.fontannaz@gmail.com

14 - 15: 14-aj Bjalistokaj Zamenhoftagoj en Bjalistoko, Pollando. Prelegoj, kulturaj prezentoj, ekskurso tra la regiono, pikniko. Inf.: Bjalistoka Esperanto-Societo, PL-15-282 Bialystok, str. Piekna 3, Pollando. Rete: esperanto.bialystok@interia.pl

Aprilo 2014

15 - 21: Printempa Semajno Internacia en Xanten, Germanio. Rete: psi@esperanto.de

Junio 2014

06 - 09: 91a Germana Esperanto-Kongreso en Erfurt, Germanio. Rete: www.esperanto.de/dek, dek@esperanto.de

Sukcesa BET-49

BET estas tradicia aranĝo, tamen la ĉi-jaraj, 49-aj Baltiaj Esperanto-Tagoj, kiuj okazis en urbo Utena, iusence elstaris.

En BET-49, kiu okazis en pitoreska laga regiono de Litovio, partoprenis pli ol 200 esperantistoj el dekoj da landoj. Viciĝis multaj seriozaj programeroj, sed ne mankis ankaŭ riĉa distra programo. Aparte menciinda estas la bone organizita ekskursiva tago. La partoprenantoj ĝuis plurajn historiajn kaj naturajn vidindaĵojn de la regiono kaj gustumis lokajn tradiciajn manĝojn.

Aleksandr Korĵenkov havis

serion de prelegoj pri la historio de Esperanto, Petras Čeliaskas prelegis pri la litova lingvo, Margarita Želve pri la Esperanto-poetino Ljudmila Jevsejeva, Mikaelo Bronŝtejn pri Puŝkin, Anna Striganova pri fabeloj, Stano Marĉek pri la rekta metodo, mi pri la eldonejo Impeto, interretaj kaj komputilaj aferoj...

BET estas aranĝo ne nur aplika, sed ankaŭ instrua. Diversnivela Esperanto-kursoj, kiujn gvidis spertaj profesiaj instruistoj Stano

Marĉek, Mikaelo Lineckij kaj Svetlana Smetanina pruvis tion.

Ankaŭ la arta programo estis tre altnivela. Profesiaj litovaj ensembloj daŭre ĝojigis kaj dancigis la partoprenantojn. Koncertis konataj Esperantaj kantistoj: la grupo Asorti, Mikaelo Bronŝtejn, Nataŝa Berce, Solotronik, Mikaelo Povorin kaj aliaj. La sperto de BET-49 montras, ke la Esperanto-movado ne nur vivas, sed ankaŭ progresas.

Dima Ŝevĉenko

La 3-a Internacia Junulara Lingvotendaro

La 30-an de junio komenciĝis, kaj ĝis la 7-a de julio daŭris la 3-a Internacia Junulara Lingvotendaro en Hungario.

Ĝi okazis en la nord-orienta parto de Hungario, en la urbo Nyíregyháza-Sóstó, en ripozejo de la loka Ĉevalista Klubo.

Partoprenis pli ol 40 lernemuloj el 6 landoj: Hungario, Koreio, Pollando, Rumanio, Slovakio kaj Hispanio. Ni havis elstarajn instruistojn el Slovakio (Stano Marĉek) kaj Hispanio (Rafael Mateos).

Dum la malferma vespero salutis la partoprenantojn Stefan Macgill, la eksprezidanto de ILEI, kaj Imre Szabó, la prezidanto de HEA.

La ĉiutaga komuna kantado, gvidata kaj gitarakompanata de Stano Marĉek, tre plaĉis al la partoprenantoj, same la prelegoj de d-ro Gabor Markus, kiu atentokapte rakontis pri siaj aventuroj en foraj aziaj landoj.

Krom la antaŭtagmeza lernado oni povis ĝui interesajn kulturprogramojn, komunajn ludojn, ĉevalrajdadojn, naĝadon ĉe bela loka strando kaj urborigardadon.

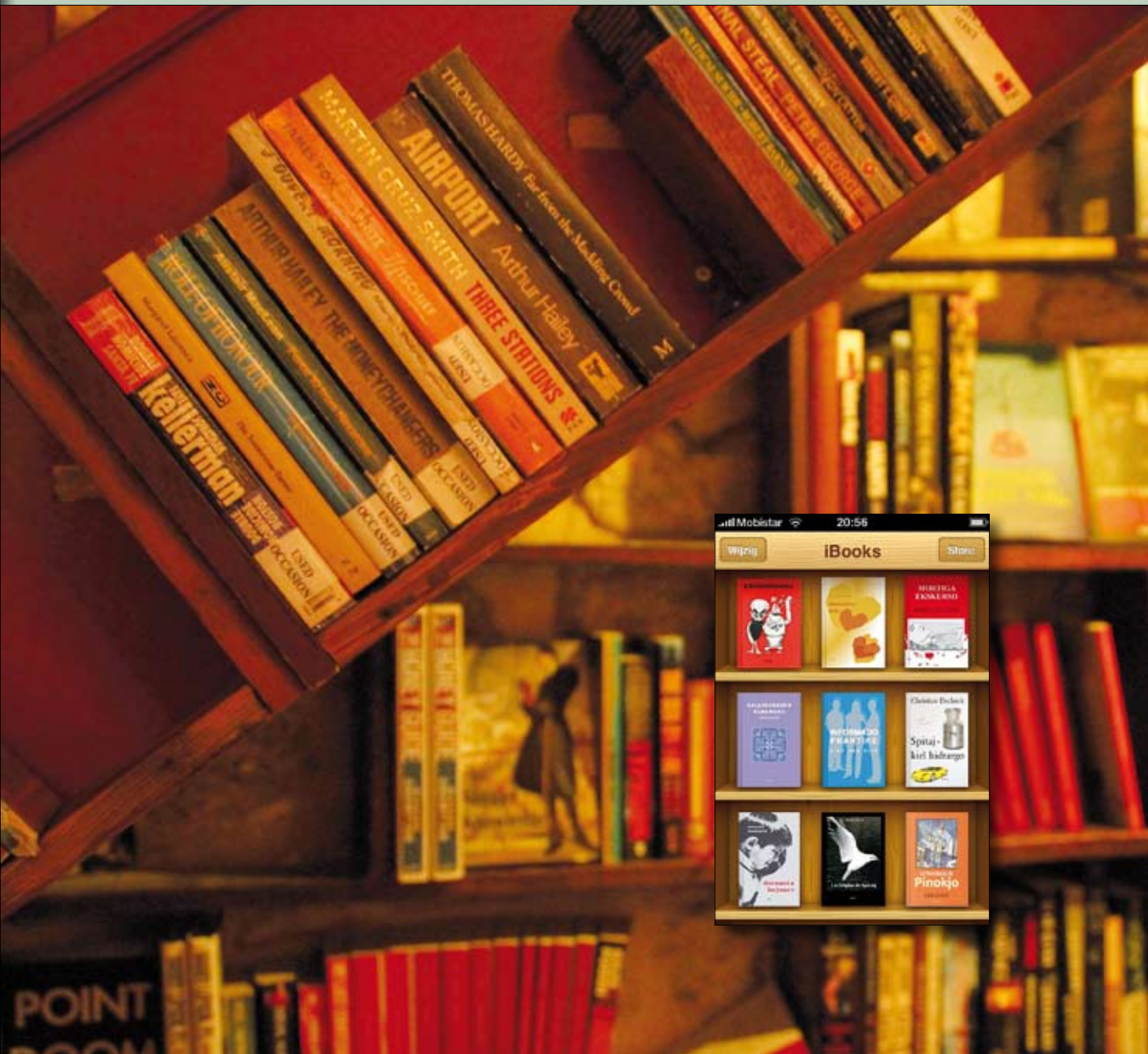
Dum vesperaj kulturprogramoj oni povis kanti Esperante hungarajn popolkantojn, akompanate de citromuziko, danci "Zumba" kaj hungarajn popoldancojn.

Fine de la semajno okazis ekzamenoj kaj adiaŭo en tre amika atmosfero.

Enikó Zengő Sereghy

Ĉu tradiciaj paperlibroj aŭ e-libroj pli taŭgas por librumi?

Ihr Lieben,

diese ·kune· - ist eine Herbstkune, und da es im Herbst nun einmal nichts Schöneres gibt als Tee trinken und lesen, geht es diesmal um Bücher. Wir machen Vorschläge, ob man lieber traditionell in Papierbüchern oder in E-Book-Readern schmökern sollte, geben Lesetipps und erörtern wo man seine Bücher herkriegern kann.

Also, kocht euch einen Tee, kuschelt euch aufs Sofa und genießt die ·kune·!

Miriam, Annika, Jarno

Karaj,

ĉi tiu ·kune· ja estas la aŭtuna ·kune·, kaj, ĉar en aŭtuno nenio pli bonas ol trinki teon kaj legi, ĝi pritemas librojn. Ni diskutas, ĉu tradiciaj paperlibroj aŭ „E-Book-Reader“ pli taŭgas pro librumi, kaj de kie oni povas ricevi librojn. Krome vi trovas konsilon pri leginda libro.

Do, prenu komfortan lokon, faru teon, kaj ĝuu tiun ĉi ·kune·!

Miriam, Annika, Jarno

So praktisch, dass es keinen Spaß mehr macht

Ein kunstvoll gestaltetes Cover, Hervorhebungen, Glanzpapier. Ein verheißungsvolles Flüstern, wenn man mit dem Daumen an den Seiten entlang fährt. Man krallt sich an den Buchrücken, man sieht, wie man zum Ende gelangt, fieberhaft Seite um Seite umblättern, ungeduldig schon die nächste in der Hand und dennoch will man sich nicht davon lösen. Und zum Schluss das Ausatmen, das Seufzen, wenn man es zurück ins Regal stellt.

Es? Ja, das ist ein Buch. Ein Codex von der Form, bestehend aus Papierseiten zwischen zwei Buchrücken. Man kann sie anfassen und jeder fühlt sich anders an. Cornelia Funke hat es ihrem Roman „Tintenherz“ ausführlich beschrieben und in einer Geschichte zusammengefasst: Codices werden dicker, wenn man sie öfter liest, weil sie Gefühle, Eindrücke, Erinnerungen einsammeln.

Einem Buch, das viel und gerne gelesen wurde, wird man genau das ansehen. Einem E-Book nie. Es wird kalt bleiben, unnahbar. Ein kleiner Quader mit einem Bildschirm und vielleicht noch einigen Tasten an einem Rand, um die Bedienung zu erleichtern. Ob es ein Buch enthält oder tausend, wird man den Gegenstand niemals ansehen. Das Cover eines Buches wird abgebildet, aber

die Besonderheiten, die sich ihre Gestalter ausgedacht haben, gehen auf dem flachen Bildschirm unter. Oftmals geben sich Künstler große Mühe, ein Cover zu gestalten, um den Leser anzusprechen. Warum sollte man sich aber noch diese Mühe machen, wenn es auch E-Books gibt, die nur schwarz-weiße Bilder anzeigen können? Die Geschichte kann vollständig auf den Inhalt reduziert werden. Kalt eben.

Einem E-Book fehlt die Lebenskraft, das Gefühl. Denn um einen Text rein auf seinen Inhalt zu reduzieren, dafür kann man ein E-Book durchaus nutzen. Aber um ein Buch vollends zu genießen, braucht man genau das: Ein Buch. Cover, Seiten, das alles sind nur Oberflächlichkeiten. Es ist das Gefühl, die Dicke des Buches zu spüren, oder seine Dünne, die Vorfreude zu spüren, wenn man sich ein Buch entweder im

Geschäft gekauft hat oder es endlich zum ersten Mal in Händen hält, wenn man es beispielsweise online bestellt hat. Wo bleibt dieser Unterschied, wenn man keinen Unterschied mehr spürt? Man nimmt den Kasten in die Hand und klickt auf ein Icon. Mehr ist es nicht mehr. Es gibt keine Wartezeit, weil vielleicht Sonntag ist und man eine Reihe weiter lesen möchte, aber nur einen Teil hat, die die Vorfreude und Spannung auf das Kommende noch steigern kann. Es sind vielleicht nur Kleinigkeiten, die den Unterschied zwischen den Medien ausmachen. Und das Argument, das wohl am meisten für ein E-Book spricht, ist, dass es eben praktisch ist, alle Bücher in einem Kasten zu speichern und keinen Platz für ein Regal verschwenden zu müssen, egal, wie wohnlich es einen Raum machen kann.

Ja, es ist praktisch, so ein E-Book. So praktisch, dass es einfach keinen Spaß mehr macht.

Sophia Voigtmann

Por e-libroj

Ĉar mi kutime sentas min malkomforta survoje sen iu legebla materialo, en la pasinteco mi kutime kunportis almenaŭ unu paperan libron en mia sako, kien ajn mi iris, lezante mian vertebraron.

Nun mi posedas legilon por e-libroj kaj ĉien kunportas 238 megabajtojn da legeblaĵoj en multe malpli granda kaj malpli peza sako. Ankaŭ vojaĝante mi havas ĉirkaŭ la duonon da pakajoj ol antaŭe. Legiloj estas praktikaj aparatoj, kiuj tre faciligas kaj agrabligas la legadon. Konatoj rakontas, ke ili legas multe pli ol antaŭe, ĉar en ĉiu bushaltejo, en ĉiu vico kaj dum ĉiu paŭzo eblas. Ankaŭ spontanaj emoj kaj decidoj eblas ĉie, kie estas interretaliro: kiam mi antaŭ nelonge sidis en buso meze de la aŭtoŝoseo, ĵus finleginte alian libron kaj enuante, mi memoris titolon de laŭdire leginda libro, kaj tuj aĉetis, elŝutis kaj eklegis ĝin.

Legiloj ne nur estas utila alternativo por paperaj libroj, sed ankaŭ la nunura ebleco por la kvanto de legindaĵoj, kiujn oni en la nuna tempo kutime ricevas elektronike kaj kiuj tute ne haveblas surpapere. Materialojn por la universitato oni devas aŭ presi aŭ legi sur ekrano, kaj simile ekster la universitato haveblas PDF-dosieroj, ĉar oni nuntempe ofte ne plu disdonas surpaperajn informojn al homoj. Alia ekzemplo estas libroj, kiuj interrete estas senkostaj, sed pagendaj sur papero, aŭ libroj de nekonataj verkistoj, kiuj senpage ofertas siajn verkojn interrete por havebligi ilin al granda legantaro sen iuj eldonejoj. Tiel legiloj ebligas la aliron al aliakaze apenaŭ legeblaj verkoj. Certe ankaŭ komputiloj kaj poŝtelefonoj taŭgas por tiuj dosieroj, sed la legado per legiloj estas multe pli agrabla. Elektronika papero estas tre facile legebla kaj tute ne streĉas la okulojn kiel ekrano. Alia avantaĝo de legiloj kompare al aliaj aparatoj estas, ke depende de la uzofteco legiloj reŝarĝendas ĉirkaŭ unufoje en la monato. Ankaŭ pro ekologiaj kialoj oni aĉetu plejble multe da libroj elektronike. Per legiloj maljunuloj povas legi sen okulvitroj, ĉar ili povas laŭplaĉe pligrandigi la skribaĵon. Finfine, per legilo mi povas multe pli komforte legi en la lito kuŝante surflanke (ĉar la du apudaj paĝoj de paperaj libroj estas tro larĝaj por la malvasta angulo de miaj okuloj, tial oni devas daŭre faldi la libron) kaj kuŝante surdorse (ĉar paperaj libroj plej ofte tro pezas por longe teni ilin super la vizaĝo).

Clarissa Lohr

bookcrossing.com

Imagu ke vi legas libron, eble ricevinte ĝin por naskiĝtago, kaj vi ege ŝatas ĝin. Vi pensas: „Hmm, mi certe denove legos tiun libron. Mi metu ĝin en mian librobretaron.“

bookcrossing.com

Kaj, por la sekva naskiĝtago, vi denove ricevas bonegan libron, kiun vi metas en vian librobretaron. Do, post iom da tempo, vi havas plenan librobretaron kaj certe neniam plu legos la surbretigitajn librojn, ĉar vi ja ĉiam ricevas novajn.

Kion vi faru nun? Estus pli bone, se vi havus bonan eblon por transdoni ilin al iu, kiu ŝatas havi ilin, ĉu ne?

Por tio vi povas uzi „bookcrossing“. Ĝi estas „tutmonda librejo“, kiel estas skribita ĉe la retejo *bookcrossing.com*. Ĝi funkcias ege simple:

Vi aliĝas ĉe *bookcrossing.com*. Nun vi havas vian propran virtualan librobretaron, kie vi povas registri viajn librojn. Ili ricevas unikan numeron.

Vi nur registras la librojn ĉe *bookcrossing.com* kaj poste restigas la libron ie ajn. La trovanto vidas ke tiu libro estas registrita kaj iras al *bookcrossing.com* por diri, ke li trovis la libron kaj volas havi ĝin.

Ĉu vi ŝatas la ideon? Do ne atendu, iru al *bookcrossing.com*, aliĝu kaj komencu liberigi viajn librojn!

Annika Förster

Vojaĝo al Kazohinio de Sándor Szathmári

La romano *Vojaĝo al Kazohinio* estas fama kaj grava ekzemplo de literaturo originale verkita en Esperanto, kiu fariĝis jam klasika romano. La romanon la aŭtoro skribis kaj Esperante kaj hungare.

Temas pri sekvaĵo de la fama libro *La vojaĝoj de Gulivero*. Gulivero denove ekvojaĝas sur militŝipo kaj perdiĝas dum granda ŝtormo survoje. Li vekiĝas en stranga fremda lando, la lando de la Hinoj. Tie ĉio estas

FESTO

FESTO fand dieses Jahr im ehemaligen „Amikejo“ statt – ein Ort mit einer kuriosen Geschichte.

H eute Kelmis (Belgien), nannte sich dieses Fleckchen zwischen 1815 und 1919 Neutral-Moresnet und war beinahe unabhängig von seinen Nachbarn, weil sich diese nicht recht einigen konnten, wem denn die Bodenschätze unter dem kleinen Ort gehörten. Statt sich die Köpfe gegenseitig einzuschlagen, wurde bestimmt, dass das Gebiet nicht militärisch besetzt werden durfte und unter gemeinsamer Verwaltung stehen sollte. 1907, als das ganze schon fast vorbei war, versuchten einige offensichtlich rebellisch veranlagte Personen dort einen Esperanto-Staat auszurufen. Hat nicht geklappt.

FESTO, zwanglos wie immer, bot dieses Jahr, unter anderem, Exkursionen nach Maastricht, Eupen und zum Dreiländereck („Sehet, wie virtuos ich von Land zu Land hüpfen kann!“) an. Abends gab es, wie immer, großartige Konzerte, Diskejo bis zum Umfallen und das Kinejo. Ausserdem konnte man bei fast jedem Blick in den Himmel eine Sternschnuppe erhaschen.

Clemens Fries

strikte ordigita laŭ logiko, kio aspektas pli kaj pli strange al la protagonisto.

La unua parto de la romano pritraktas do la travivaĵojn de Gulivero ĉe la Hinoj.

Tiu parto verŝajne multe plaĉos al tiuj el vi, kiuj ekzemple dum la lasta aktivula renkontiĝo en Hamburg forte disputis favore al bruligo de mortaj homkorpoj por produkti elektran energion.

Dum la dua parto Gulivero petas al siaj gastigantoj rajtigi lin vivi ĉe la tielnomataj Behinoj, kiuj vivas tute male. Unue pensante, ke li finfine trovis kutimajn homojn, li baldaŭ eltrovas, ke en la Behina socio ŝajne nur regas la mallogiko. Pri strangaj kutimoj, salutoj, tabuoj kaj manieroj li devas eklerni. Por Gulivero estas ankoraŭ pli malfacile alkitimiĝi al la Behina ĉiutaga vivo ol ĉe la Hinoj. Je la fino la situacio fariĝas eĉ mortdanĝera por li.

Ĉion la aŭtoro rakontas per ne tro malfacile legebla lingvo, sed ĉiam kun etaj ŝercoj, ridigaj detaloj kaj ofte cinika humoro. Je la fino la leganto mem decidu, al kia socio nia propra mondo plej similas kaj kiel ŝanĝi ĝin por plibonigi la vivon.

Se vi ŝatas la libron kaj volas montri ĝin ankaŭ al viaj geamikoj neesperantistaj, sciuj, ke ĝi aperis jam kiel angla traduko kaj daŭre facile aĉeteblas.

Jarno Riefer

·kune· estas la komuna membro-gazeto de la Germana kaj de la Aŭstria Esperanto-Junularo (GEJ kaj AEJ). Ekde 2011 ĝi aperas kiel interna revueto de *Esperanto aktuell*.

Korespond-adreso: Miriam Hufenbach, Carl-von-Ossietzky-Straße 55, 09126 Chemnitz, Germanio.

Retpoŝto: kune@esperanto.de

TTT: <http://www.esperanto.de/kune>

Estraro de GEJ:

Prezidanto: Carl Bauer

Pliaj estraranoj: Clemens Fries, Miriam Hufenbach, Maximilian König, Alexander Kozak, Alina Labitzke, Jarno Riefer, Leo Sakaguchi, Janot van der Kolk

Adreso de GEJ:

Deutsche Esperanto-Jugend e.V.

Einbecker Straße 36, 10317 Berlin, Germanio.

Tel.: +49 30 42857899

Retpoŝto: dej@esperanto.de

TTT: <http://esperanto.de/dej>

Nia intervjuo

Intervjuo kun Torsten Sueße, aŭtoro de *Toter Lehrer, guter Lehrer* (germanlingva recenzo pri tiu libro aperis en *Esperanto aktuell* 2012/5, p. 17).

Resume: pri kio temas en via libro?

Ĝi temas pri enigma murderserio ĉirkaŭ hanovra gimnazio. 18-jara lernanto, kontaktinte narkotigajkomercistojn kaj enrompistojn el la ruĝlumdistrikto, estas trovita en sia loĝejo murdita. La inteligenta kaj elokventa lernanto antaŭe militis psikologie kontraŭ unu el siaj instruistoj kaj humiligis lin dum du monatoj en lekcioj.

Du pliaj viktimoj, kiuj estis rilataj al la hanovra gimnazio, estas murditaj en siaj loĝejoj.

D-ro Mark Seifert, direktoro de la „Sozialpsychologischer Dienst“ de Hanovro kaj psikiatro kun kriminalista spursento, okupiĝas pri la kazo. Lia kialo estas la amo al instruistino, kiu konas ĉiujn viktimojn. Li ne antaŭscias, kiom danĝera tio iĝos.

Kaj kie estas la rilato al Esperanto?

En la romano *Toter Lehrer, guter Lehrer* Esperanto aperas en diversaj interligitecoj: Pluraj ĉefaj personoj estas esperantistoj, ekzemple la morta lernanto kaj la instruistino, kiun la psikiatro ekamas. En la romano Esperanto estas parte parolata kaj ĝi prilumas la bazajn valorojn de Esperantujo. En mia sekva krimromano, kiu eldoniĝos en 2014, denove tri esperantistoj estos la ĉefaj personoj.

Kial Esperanto?

Mi pensis pri diversaj rakontoj por mia krimromano, por kiuj mi bezonis kredindan konekton. Ĉar mi tiatempe ankaŭ private okupiĝis pri Esperanto, mi rimarkis, ke Esperanto idealas por konekti la rakontojn.

Kiel vi eklernis pri Esperanton?

Mi jam aŭdis pri Esperanto estante lernanto. Miaj tiutempaj informoj pri la lingvo estis: ĝi estas kiel la hispana kaj estas parolata de neniuj. Ĉar mi ne scipovis la hispanan, tio sonis malalloga al mi. Printempe de 2011 mi ludis en teatraĵo, kiu interalie temis pri vizio, ke en la jaro 2050 la plejparto de homoj en la regiono Hanovra parolas Esperanton. Tiam mi unue lernis ion pri la lingvo, kio scivolemigis min.

Ĉu vi mem parolas Esperanton?

La teatraĵo instigis min komenci ekde majo de 2011 lerni la bazon en memlernkursoj per la Interreto. Dum tio la multaj kreivaj ebloj en la lingvo amuzis min.

Ekde kiam vi skribas librojn?

En 1988 mi eldonis mian unuan faklibron, en 1989 mian unuan teatraĵon.

Pri kio vi ŝatas skribi?

Miaj rakontoj – foje skribitaj drame, foje humorplene – temas pri nekutimaj renkontiĝoj de homoj. Foje miaj spertoj kiel psikiatro ludas rolon, sed ne ĉiam! Ili estas pakumitaj ekzemple kiel satiro, komedio, krimrakonto aŭ sciencfikcio.

Mia faklibro *Abtransport des 'Lebensunwerten'* temas pri la mortigo de kronike psikaj malsanuloj dum la Tria Regno.

Kial vi komencis skribi?

Jam kiel infano mi ŝatis elpensi rakontojn. Komence mi notis miajn ideojn pentrante. En la elementa lernejo mi rajtis dum la lekcio plenigi 32-paĝajn kajerojn kun ĉiufoje memelpensitaj aventurrakontoj kaj poste laŭtlegi ĝin al la klaso. Tiam mi rimarkis, kiom mi ŝatis ĝojigi aliajn homojn per inventitaj rakontoj. Kiel juna plenkreskulo mi komencis regule skribi mallongajn rakontojn, kiujn pli kaj pli influis memtravivitaj okazaĵoj de mia ĉirkaŭo.

Kial literaturo fascinas vin?

Ĉar mi povas tute mergiĝi en la mondo de rakonto kaj povas per mia legrapideco mem decidi, kiam mi pluiras kaj kiom rapide.

Se vi devus iri al senhoma insulo, kiujn librojn vi kunprenus?

- 1) La „Estro de Ringo“ de J.R.R. Tolkien, ĉar mi ŝatas malstreĉiĝi perdiĝante en tiu kompleksa mondo.
- 2) „Erlösung“ de Jussi Adler-Olsen, ĉar mi trovas genia la miksaĵon de altnivela kriminalromano kun skurila situacikomiko.
- 3) „Die Physiker“ de Friedrich Dürrenmatt, ĉar mi jam kiel junulo ŝatis legi groteskajn teatraĵojn, kiuj samtempe amuzas kaj cerbumigas.

Annika Förster

E-D-E, bekannt als Europa - Demokratie - Esperanto, hat am 3. August 2013 in München ihre Kandidaten für die Europawahl 2014 aufgestellt. Der Name ist Programm! Wir stehen für Europa, Demokratie und Esperanto.

Die Kandidaten Konrad Gramelspacher, Dr. Eugen Macko, Steffen Eitner, Marianne Buchholz-Maurer, Stanislaw Rynduch, Yvonne Weichsel und Prof. Dr. Reinhard Selten sind den meisten aus dem Esperanto-Leben bekannt. Yvonne Weichsel kommt aus der Gebärdensprachen-Szene.

Wie bei der Wahl 2009 braucht E-D-E auch dieses Mal wieder 4 000 Unterstützerunterschriften. Eine Gelegenheit für jeden Esperantisten, unter Menschen zu gehen und über Europa, Demokratie und Esperanto zu reden. Das Programm ist bewusst kurz gehalten! E-D-E beschränkt sich auf das Wesentliche! Gemeinhin gilt Europa - Demokratie - Esperanto als die Esperanto-Partei. Das Ziel: Esperanto als Zweitsprache für Europa. E-D-E steht für Kulturökologie, Sprachenvielfalt, Ausgleich: dafür haben wir einen Lösungsansatz. Während das Verständigungsmittel Esperanto bei anderen Parteien nicht oder nur als Unterpunkt erscheint, führen wir Esperanto im Namen! Das garantiert eine offene und punktgenaue Auseinandersetzung in der europäischen Sprachendiskussion. Laut Lisa-Schmidt-Umfrage ist dies auch das Ziel von 63% der Esperanto-Bewegung, Dafür lohnt sich das Sammeln von Unterschriften und sich aktiv für die Gruppe einzusetzen. E-D-E hilft bei der Umsetzung - Anfragen bitte an Konrad Gramelspacher. Die durch die Sammlung gewonnene Aufmerksamkeit für Esperanto sollte und kann später für die eigene Gruppe genutzt werden. Klar ist, dass nicht alle Esperantisten hinter dem Ziel Esperanto als Zweitsprache für Europa stehen - uns und für Esperanto reicht es, wenn sich einige bewegen.

Konrad Gramelspacher und Dr. Eugen Macko kommen gerne in Ihre Esperanto-Gruppe, um das Konzept von E-D-E vorzustellen. Esperanto ist bei uns offener Hauptpunkt. Sammeln wir gemeinsam für den gemeinsamen Erfolg in kleinen Schritten.

Das Formblatt für eine Unterstützungsunterschrift muss korrekt ausgefüllt werden.

Beachten Sie bitte die Vorgaben. Geben Sie Ihren Namen und die Anschrift an, damit sie von der Kommune bestätigt werden können. Nun müssen Sie dafür sorgen, dass die Gemeindebehörde das Formular erreicht. Dort wird der untere Formularbereich ausgefüllt.

Wir empfehlen Ihnen, das unterschriebene Formular direkt an uns senden. Das macht es Ihnen einfacher und verschafft uns einen besseren Überblick. Wir können uns dann selbst bis Mitte Februar 2014 um die Weitergabe kümmern. Die Sammlung endet Anfang März. Bis dahin müssen wir mindestens 4000 bestätigte Unterschriften erhalten haben, um sie dem Bundeswahlleiter übergeben zu können. Sie können auch gern über unsere Unterschriftenaktion reden und Freunde, Bekannte, Kollegen und alle Bürger, die Ihnen einfallen, zu einer Unterschrift bewegen.

Konrad Gramelspacher, Dorfstraße 25, 79219 Staufen-Grunern T. 07633-802518 kg@e-d-e.eu. Formblätter bestellen bei Konrad Gramelspacher oder im Netz ausdrucken von der Webseite: de.e-d-e.eu

Anlage 14
(zu § 32 Abs. 3 EuWO)

Formblatt für eine Unterstützungsunterschrift

Eine Unterschrift ist nur gültig, wenn sie der Unterzeichner persönlich und handschriftlich geleistet hat. Unterschriften dürfen erst gesammelt werden, wenn der Wahlvorschlag aufgestellt ist. Vorher geleistete Unterschriften sind ungültig. Jeder Wahlberechtigte darf mit seiner Unterschrift nur einen Wahlvorschlag unterstützen. Wer mehrere Wahlvorschläge unterzeichnet, macht sich nach § 108d in Verbindung mit § 107a des Strafgesetzbuches strafbar.

Ausgegeben
Wiesbaden, 23.08.2013
Der Bundeswahlleiter

Unterstützungsunterschrift
Ich unterstütze hiermit durch meine Unterschrift den Wahlvorschlag der
Europa – Demokratie – Esperanto e.V.
– EDE –
für die Wahl der Abgeordneten zum 8. Europäischen Parlament aus der Bundesrepublik Deutschland für alle Länder.
(Vollständig in Maschin- oder Druckschrift ausfüllen)

Familiennamen: .....
Vornamen: .....
Geburtsdatum: .....
Anschrift (Hauptwohnung)¹⁾ .....
Straße, Hausnummer: .....
Postleitzahl, Wohnort: .....

Ich bin damit einverstanden, dass für mich eine Bescheinigung des Wahlrechts eingeholt wird.^{2) 3)}

..... den .....
(Ort) (Datum) (Persönliche und handschriftliche Unterschrift)

Bescheinigung des Wahlrechts⁴⁾

Der/Die vorstehende Unterzeichner/in ist Deutsche/r im Sinne des Artikels 116 Abs. 1 des Grundgesetzes.⁵⁾
 Der/Die vorstehende Unterzeichner/in ist Unionsbürger/in, der/die in der Bundesrepublik Deutschland eine Wohnung innehat oder sich sonst gewöhnlich aufhält.⁵⁾

Er/Sie erfüllt die sonstigen Wahlrechtsvoraussetzungen des § 5 des Europawahlgesetzes, ist nicht nach § 6a des Europawahlgesetzes vom Wahlrecht ausgeschlossen und im Land ..... wahlberechtigt.

..... den ..... Die Gemeindebehörde
(Ort) (Datum) (Dienstsiegel)

1) Bei außerhalb der Bundesrepublik Deutschland lebenden Wahlberechtigten ist außerdem die letzte gemietete Wohnung in der Bundesrepublik Deutschland zu bezeichnen oder anzugeben, dass sie noch nie für eine Wohnung in diesem Gebiet gemietet waren.
2) Wenn der Unterzeichner die Bescheinigung seines Wahlrechts selbst einholen will, streichen.
3) Bei außerhalb der Bundesrepublik Deutschland lebenden wahlberechtigten Deutschen ist der Nachweis für die Wahlberechtigung durch die Angaben entsprechend Anlage 2 und Abgabe einer Versicherung an Eides statt zu erbringen. Von Unionsbürgern ist der Nachweis für die Wahlberechtigung durch Abgabe einer Versicherung an Eides statt gemäß Anlage 14A zu erbringen.
4) Das Wahlrecht darf durch die Gemeindebehörde jeweils nur einmal bescheinigt werden; dabei darf sie nicht festhalten, für welchen Wahlvorschlag die erteilte Bescheinigung bestimmt ist. Die Wahlberechtigung des Unterzeichners muss im Zeitpunkt der Unterzeichnung gegeben sein.
5) Zutreffendes bitte ankreuzen.

La muzikgrupo Querbeet ludas dum la festivalo „Somera Festo“ sur la Esperanto-Placo en Berlin, la 18-an de aŭgusto 2013 (legu sur la p. 8).

Plantado sur la Esperanto-Placo